

HETILAP

A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Előfizetési díj : **Vidékre postán**, vagy helyben házhoz hordatva : Félévre (juliustól december végeig) 4 ft. uj p
Negyed évre (október—december végeig) 2 ft. uj pénz.

HALLGATÁS.

z ékesenszólás a legszebb s leg-hatásosabb tulajdonok vagy tehetségek egyike.

Nem hiába igyekeztek a régiek ezt magukévá tenni; nem hiába követették némelyek, az újabb kor kitünő emberei közül, példájukat; még pedig a legnagyobb buzgalommal.

Szép dolog ha a hallgatóság, olykor ezrekre menő tömeg, szívei ugyszólván kezünkben vannak; ha viasként önthetjük nézeteiket, azon mintába, mely nekünk legjobbnak s legüdvösebbnek tetszik; ha még az erős jellemek tiszta érczét is olvaszthatjuk szavaink lángjával, úgy hogy véleményeik végre ellentállhatlanul folynak össze a miénkkel, s hatalmunk diadaloszlopává válnak.

De ha az ékesenszólás nem vív ki ily győzedelmeket, a hallgatás eredményei olykor nem kevésbé fontosak, ha nem is oly szembetűnők és fényesek.

Hány ember van a világon, kit mindenki eszesnek, tanultnak hisz, — csupán azért, mivel fontos, sokat ígérő s bizonyító arczki-fejezéssel ügyesen hallgatni tud.

Hány más le tudja győzni az ellenfélt csupán az által, hogy a maga idejében hallgat, míg a másik aláássa saját ügyét; helytelen vagy tulbuzgó szavai által.

Nem egy példát hozhatnánk föl, hol

egyik vagy másik férfit a legmélyebb politikusnak tartották barátai; nem pedig azért a mit mondott — mert ez édes kevés volt — hanem azért a mit, a közös vélemény szerint, elhallgatott.

Vannak elég cikkirók, akármelyik hirlap szerkesztőségében, kik nem azért tartanak portentumoknak az olvasóközönség által, mivel szavaik mindig kitalálják a bibét; hanem ellenkezőleg a számos pauzákért és fölkiáltójegyekért, melyek cikkeiben félig betöltik a hasábokat.

Vannak még udvarlók is, kik sóhajok s bús hallgatás által, sokkal hamarabb tudják magukat behizelegni az imádott hölgy szívébe, mint mások a legszebb s legmagasztosabb szószaporítás által.

Ha pedig vitatkozásra, hogy ne mondjuk civakodásra kerül két ember közt a dolog, mindig annak jut a kettő közt a szép szerep, ki fölindulásának parancsolni tud s elhallgat.

Társaságban is — akár mit is mondjanak — többnyire jobban szeretik azt, ki kellemesen s udvariasan hallgatni tud, a másíknál, ki szépen és érdekesen beszél; ha az utóbbit talán inkább is dicsérik.

S ennek oka igen egyszerű: Minden ember, majdnem kivétel nélkül, szeret beszélni, s örül, ha saját érdekes társalgását hallhatja; természetes tehát, hogy jobban szereti azt,

ki öt ez élvezetben nem zavarja, mint a másikat, ki öt attól megfosztja; — mert ketten nem beszélhetnek egyszerre, — ha az ékesenszólót inkább is dícséri, ne hogy valaki sejtse gyöngeségét.

Aztán a hallgatás mindig biztosabb dolog a szószaporításnál, nem kompromittál senkit, nem sért senkit, nem fáraszt ki sem bennünket, sem másokat, nem szerez nekünk ellenséget, nem kötelez le semmire, — szóval nem csak akár kinek ajánlható, hanem főleg azon nagy számának az ildomos — régi szólásként félénk — egyéneknek, kik mindig és mindenben valamitől tartanak — legyen az csak saját árnyékuk is.

De vannak helyzetek az életben, hol a hallgatás valóban kötelességgé válik, s hol kiszámíthatlan bajt és szerencsétlenséget okozhat az, ki féken nem tudja nyelvét tartani.

Hány ügy bukott meg, hány családnak nyugalma s boldogsága jutott tönkre, hány barátság vált ellenségeskedéssé, hány házasság bomlott föl, csupán azért mivel barátok s családtagok nem tudtak hallgatni.

Valóban a szó két élő fegyver, mely

nem egyszer többet árt mint használ, még annak is, ki igen ügyesen tud vele bánni.

Azért mindenkinek tanácsoljuk, tanuljon hallgatni, főleg a hölgyeknek, kik úgy is általánosan azon hirben vannak, hogy a szó meg nem áll bennök, s a legkisebb titok kifurja oldalukat.

Ne hagyjuk rajtunk száradni e rágalmat a férfiak részéről, kik — köztünk legyen mondva — olykor sokkal többet és helytelenebbul csacsognak mint mi. Hallgassunk mikor hallgatni kell; van aztán elég alkalom, hol ez áldozatért kárpótlást nyerhetünk, s nyelvünket peregtethetjük a hogy kedvünk tartja.

De rágalmozóinknak, az erős és hatalmas férfinemnek, sem fog ártani, ha az ékesen szólás mellett hallgatni is tanul, mely szép mesterség olykor nehezebb, mint az ember gondolná.

És most saját tanácsunkkal élünk, s elhallgatunk; nehogy azt legyünk kénytelenek önöknek mondani, mit egy híres concionátor egyszer vétségéből egyik szónoklatában áhitatos hallgatóságának mondott; azaz: cselekedjete szavaim és nem tetteim szerint!

JÓSIKA JÚLIA.

A SZERETŐK KÚTJA.

Mig számítójelenkorunkban a hasznosság elve egymásra halmozza a bámulatos gépműveket, s a közlekedés céljának Semmeringen mesés alaguttal, a Dunán pompás lánczhibdal áldozik, addig másrészt lehetlen észre nem vennünk, hogy a tisztán erkölcsi érzés alkotta művek egyre ritkábbak, s ezeket csak is a barbárnak tartott közép és hajdankorban kell keresnünk.

A szerelem, barátság, hála, emlékezet mai nap csak igen takarékos kézműveket hoz létre, mig a kereskedelem, ipar óriás építményekkel mozdittatik előre. Mindez igen helyes és üdvös, de az is való, hogy a költészetnek kevesebb anyagot szolgáltat, azért az emberi örök érzések nagy emlék műveit leginkább csak az elmúlt időkben, a mondák és mesék világában kell keresnünk.

A „szeretők kútja“ ha nem vetélkedik is

Osymandias csodaépítményeivel nagyszerűségben, de a legforróbb, legédesebb eszmének, a szerető hűségnek, s állhatatos, minden áldozatra kész lélekerőnek gyönyörű története maradt fenn róla a hidegebb szivű utókor számára.

Ha a gondolatokba mélyedő vándor a festői szépségű Vág völgyön haladva, ott, hol a hegyek a nyugtalan folyónak csak igen keskeny utat engednek, a folyam suhogása és a szélingatott fák zugása közben a trencsényi vár hatalmas romjait látja fényes holdvilágnál a véghetetlen ég felé emelkedni: — erősen ragadtatva meg a visszaemlékezés vágyától, megállapodik, és komolyan, majd ellágyulva mereng, tepelődik, vajjon mit beszél e folyam, s az erdő zugása, mit az ezeréves vár, mint ősz kortársak egymással, rég elmúlt időkről és emberekről kik

benne laktak, s egy némely közülök marandó emléket hagyott maga után, nagy személyiségének alakját hiven lenyomva az idő táblájára? Mennyi változáson mehetett át ez ősrégi építmény a szláv király Szvatopluktól kezdve Csákok s Tökölyieken át egész napjainkig? — Csak a Vág és a Karpátok, meg a hó ugyanaz most is a hegyeken.

Magyarország északnyugati részének kulcsa volt Trencsén, s igen nagy fontosságú erőd Mátyás királynak Slézia és Morva elleni hadjáratában, azért azt egyik legbiztosb hívének, Zápolya Istvánnak adta birtokul. István azonnal székhelyévé tette Trencsént. Azonban úgy a mint találta, csekélynek tetszett előtte. Gyakorlott katonai silyomszeme sok kívánnivalót talált benne, nagyuri büszkesége pedig külső fényével nem volt megelégedve. Azért egész erélylyel fogott átalakításához.

Óriási erőfeszítéssel bámulatos gyorsan emelkedett a vár. Ügyes építészek s művészek hiányában akkor nem volt az ország, mert Mátyás üdvösen hatott az országnagyokra is. Mátyás tudnillik sasszellemével belátván, hogy mivelődés adja meg a leghatalmasabb fölényt: Budát az akkori világ tudományos székhelyévé igyekezett varázsolni, s e nehéz feladatnak legalább alapját le is tette. Budán egyetemet és könyvtárt állított, s rendesen háromszáz irnok másolta számára a világ irodalmi kincseit Európa nevezetesebb városaiban, s Német és Olaszországból, Provánszból a burgundi udvartól tudósokat, festézeket, szobrászokat, nyomdászokat, építészeket, iparosokat s gazdászokat hívott az országba. Azon időben Buda már szellemi műkincseiről is nevezetes kezdett lenni Európában. Vajha e haladás később félbe ne maradt volna!

Igy az uralkodó példáját követték az országnagyok, s Zápolya nem kimélt költséget, hogy Trencsént fényben és hatalomban második Visegráddá varázsolja. Erős falak, itt-ott a sziklába vágott mély bástyák védték az egyetlen megmászható bejárást keletről. Szilárd tornyok daczoltak minden rohammal. Óriás boltozatok a készleteket, s háromszoros kapuk felvonó hidakkal s lecsapó rostélyokkal a bemenetelt biztosíták. De mirevaló volt mindez, míg egy dolog hiányzott: a víz. Emberi és állati erő, bár mi

számos volt is a várban, nem láthatta el vízzel a várat hosszabb ostrom esetében, s két medenczének segélyforrása igen bizonytalan s még e fölött ragálylyal fenyegető is volt. A nyugtalan Zápolya és építő mestere kimerítették találékonyságukat, hogy a sziklában a több mint száz ölnyre alant folyó Vághoz kutat vágjanak. Csak függőlegesen alá lehetett reményük forrást fölfedezni. Maga a természet gúnyolódni látszott az emberi vakmerőséggel és éleslátással, mely e fellekvárt vízzel ellátni igyekezett, s míg a természet Trencsént minden előnyyel ellátta, kérlelhetlen makacssággal látszott megtagadni épen azt, mi e többi előnynek állandóságot ígért, s valódi tökélyét bevégezte volna.

A büszke épület épen legsürgösebb készülöben volt, midőn Istvánt a király a török elleni hadviselésre hitta meg. Nagy dandárral csatlakozott István a dicső király győzelmes zászlóihoz, s egész Moldvát bekalandozván, a zsákmány legdrágább osztalékát kapta, s egyebek közt gazdag váltságdíjra képes előkelő foglyokat. Visszatérve hírnököket küldött előre nejéhez, Hedvig tescheni hercegnőhez, egy büszke, szigorú, s épen nem vonzó kedélyű nőhez, abbéli kívánságát s parancsát tudtul adókat: miszerint számos idegen öltözékű foglyaival, szerecseneivel s tevéivel, gazdag zsákmányával, koszoruzott zászlóival, győzelemittas vitézeivel, a király „fekete seregével“ vetélykedő bajnokaival, nyerítő paripákon, hadi zajjal, ünnepélyes diadalmenettel akar Trencsénbe vonulni, a szilaj folyamhoz hasonló hatalmának ezen új székhelyébe, mely nevét örökíteni fogja; hogy továbbá a bástyák, s lobogó zászlókkal ellátott tornyokról hangos éljenriadásokkal, ágyudörgéssel kíván fogadtatni, tehát szóljanak a riadó kürtök, tárogatók, dobok, s hirdessék a nap diadalát! Magyarország távolabb vidékeiről is számosan jelentek meg e ritka látványra Trencsén körül.

A foglyok közt e diadalmenet gyöngyeül tünt fel egy előkelő török hajadon, magas, sugár alakkal, ifjúsága teljében, s annál bájolóbb minél sötétebb volt rajta az ellentétet képező gyászruha. Szemcsillagainak szende tüze, fekete fürtök teljével boritva, a földre volt szegezve, mintha csöndes sirt

kerestek volna, s olykor nehéz könnycseppek ültek pilláin, melyeket merész keleti költő a hanyatt esett szivárványhoz hasonlított volna. Gyöngéden záródó ajkának rózsabimbói csak néha nyiltak föl, hogy egy nehéz sohajt bocsássanak ki a részvétlen körbe. Társnői látható tisztelettel viseltetének iránta, s egyetlen kívánsága volt, hogy a várurnó rablányai közé vétessék föl, mely kívánsága teljesítve is lön, sőt a hercegnő különös előszeretetét is megnyerte. De oly egyének, kik sajátlagos belső szeretet szikrájának hijával vannak, hajlamaikkal többnyire inkább gyötörnek, mint tulajdonképen ellenszenveikkel. És így a szép török fogolylánynak sem volt irigylésreméltó sorsa a hercegnő kegyei daczára.

Több hónap tölt el. Zápolya épen a már-már befejezett építési műveket szemlélgette, és mint mindig, ekkor is az egyetlen hiányról panaszkodott rossz kedvében, midőn számos kíséretű török kereskedők jöttét jelenték a békelobogóval. Főnökük sürgetően kívánt vele beszélni. Magához engedélni őket. A karaván vezetője a monda szerint Omár volt, ki illedelmesen fordult Zápolyához, mondván, hogy mint hatalmas nemzetségek küldöttje, már a király táborán és több váron keresztül azért jött, hogy gazdag váltságpénzzel kiváltsa hitsorsosait a fogságból, s gyászoló családai körébe vissza vezesse. Zápolya, mint maga is rettegett vezér, s katonai erényekben nem szegény, az állítólagos kalmár önérzetes magatartásában előkelő származást ismert föl, s a szokottnál szelidebbnek mutatkozott Omár ajánlata irányában. Ha, ugymond, a váltságdíjban megegyezhetnek, a müzülmán minden foglyot hazájába visszavihet, azokon kívül, kiket Zápolya udvarnagynak ajándékozott, s kik fölött tehát a rendelkezés nem őt illeti. A többi között a hercegnő is választott a gazdag zsákmányból, de csak egyetlen tárgyat, mely tőle elválaszthatlan, s ez egy rableány, kit Fatiménak hínak. E név hallatára Omár összerezzen, mindazáltal óhajlását fejezte ki, honosainak kivétel nélküli láthatása iránt. Omár a legelőkelőbb pasák egyikének fia volt, s mint már maga is harci dicsőség részese, Fatmét azon ostromban vesztette el, melyben a vitéz magyarok az éji homály zavarában a városba törtek,

számtalan foglyot ejtettek, s messze világító tüzet gyújtottak, de tőle mindazáltal őt elrabolták, noha karját és szivét a szerelem hatalmas védszellemei segítették. Nem bírván többé indulatait mérsékelni, számító eszély nélkül mindjárt roppant összeget ígért e rableányért. „Nem vagy okos“, mond neki Zápolya, — „mert azt hiszed, kalmárral van dolgod. A kérdéses rabnő a hercegnőé, s azt ő nem akarja kibocsájtani.“ Ezzel hátat fordított neki, és hozzá küldötte a foglyokat. És előjöttek a férfiak, kik Omárral sok heves csatában együtt harczoltak, kikkel s kikért öközösen vértettek, most lánczokba verve, honvágytól s bánattól emésztve állottak előtte. Azonban minden egyéb fájdalom elnémult Omár szivében, midőn megpillantá Fatimét, kit ő birt s elveszített, s ki őt már halottnak hitte. Zápolya, ki eddig a török szokás szerint fátyolozott Fatimét észre sem igen vette, s csak úgy nem törődék vele, mint neje papagályaival, — most, midőn a nevezetes találkozás híre hozzá jutott, maga is meg volt lepelve, a szép török hajadon szépsége által, de szerencséjére, dicszomjas keble háromszoros érczcel volt vértetve a szerelem indulatai ellenében.

Omár, kinek titkát a feltalálás öröme és fájdalma, a véletlen kegye és mostohasága idő előtt felfödözte, gyöttrő nyugtalan-ságnak esvén áldozatul, épen azt cselekedte, amit legkevésbé kell vala tennie. Mindig jobban ostromolta Zápolyát, s egyik ajánlata a másikat követte. Végre türelmetlenül dobbantott a földre a magyar vezér, s haragosan kijelenté, hogy Fatimét a hercegnő semmi áron sem adhatja oda, és semmi égi hatalom nem képes azt kezeiből kivenni. Omár magán kívül rogyott Zápolya lábához. Ez nyers szavakkal küldé ki Fatimét, és következő szavak dörögtek Omár fülébe: „Teremts vizet e sziklából, mert mig ezt nem cselekszed, addig szememben sem fogod látni a részvét lágy könyeit. Ám kísértsd meg, olvaszd viaszszá e sziklákat, s én Fatimét, minden fogolylyal együtt, váltságdíj nélkül adom át neked!“

Harsány kaczaj zárta be e szavakat Zápolya gúnyos ajkairól.

Gyorsan rohant Omár az elsiető nagy úr után, s szavai megerősítéseül kérte jobbját.

„Ha én, ugymond, e sziklából vizet fogok, vajjon kemény gúnyodat valószínű-e?”

Zápolya a lehetetlennek hitt ajánlattól meglepetve, egyszermind kihívott úri dolyfétől elragadtatva, nyújtájobbát adott szava szentesítésül, — „melyet sem barátnak sem ellenségnek soha meg nem szegett.”

A törökök történetének számos lapja tanuskodik ama bámulatatos mesterművekről, melyeket erős helyek védelmében vagy megtámadásában alkottak földalatti aknázások által.

Ünnepélyesen esküdött Omár, kezeit mellén keresztben téve, hogy vagy meghal e várban, vagy Fatimét szabaddá teszi!

A kíséretbeli szolgák és katonák, a foglyokkal összefogva, Omár körül csoportosultak, s hasonló fogadást tőnek az óriásmunka kivitelére, hogy az által legfőbb földi javaikat és hazájukat visszanyerjék. Hetekig, hónapokig buzdította őket Omár szóval és példával, ígérettel és jutalommal. De a szikla egyaránt kérlelhetlen maradt, s egyetlen és legdrágább reménye, az igyekezethöz aránylag, még mindig jelentékeny siker nélkül maradt.

Három esztendő tölt el kétségbeejtő fáradozások közt. Hiába hitták vissza Omárt a nagyvezér parancsa, valamint atyja kérelme és fenyegetései. Már szörnyű mélységre haladt, és még egyre nem ért vizet. Társainak bátorsága, kedve, kitartása napról napra csökkent. Egyedül ő tartotta bennük még a lelket, de már az emberi erőt felülhaladni törekvő munka őt is annyira megfosztá erejétől, hogy reménye fogyni kezdett a kivitel iránt. A büszke szépség is hervadni kezdett, szeme ragyogó tüze hamvadóban volt, s már csak a közel sirtól vártak biztos nyugalmat. A vakmerő Omár csak kialudt boldogság néma hamvát látta maga előtt.

A balsors csapásai ellen gyógybalzsamot nyújt a hit vallás, és magának a halálnak hatékonyellenmérge a dicsőség ezen és a más világon. De a sebek, melyeket a szív önmagán ejt, vagy a melyeket két egybefort szív egymásnak okoz, ezek gyógyíthatlanok, s az ilyen boldogtalan minden kárpotlást, vigaszt és szabadulást megvet. Így Omár sem birt egyébbel, mint legyőzhetlen szerelmével, s elviselhetlen fájdalmaival.

Végre testi kimerültség s lelki fájdalmi fekvő beteggé tették, de még így sem szünt meg társait kitartásra buzdítani apáik Istene és Mahomet ígéreteivel, s kérte őket, hogy halála után se hagyják abba a munkát. Csak Fatime gyöngéd ápolása, miben Zápolya nem akadályozá, volt képes még egy időre fenntartani élete bágyadt mécsvilágát.

„Ki nem követi az önzés ezernemű vágyait, és sem a félelem aljas zugaiba, sem a röstség százféle nyilásaiba nem menekszik, ki csak a legnagyobbat, a legszükségesebbet keresi, annak sikerülni fog szándéka!” Prófétájának emez arany szavait hangoztatá Omár alig hallhatólag, midőn „vizet” kiáltók hangos örömjaja villanyozta át bágyadt tagjait. S valóban, mint futótűz terjedt el a várban a kiáltás: Nagy az ur, nagy az ur! Dicsértessek Allah neve! — A lehetetlennek vélt dolog megtörtént; több mint 76 ölnyi mélységben vízre akadtak. Zápolya forró kívánsága beteljesült, mely által Trencsény legyőzhetlenné vált.

És Zápolya betűszerint megtartá szavát. Azonnal gyors hírnökök száguldtak egyéb váraiba is, azon feladattal, hogy minden hatalmában levő török foglyot Trencsénbe szállítsanak szekereken, a hol őket gazdagon megvendégelte, Fatimét Omár karjaiba vette, és végre büszkesége és pompakedvelő hajlamának megfelelő ajándékokkal bocsájtotta vissza hazájokba őket.

A MAGYAR ÖLTÖZET HALHATATLANSÁGA.

Tény, hogy a magyar ruha, mely ezelőtt évtizedekkel, sőt igazabban szólva, egy század óta inkább csak ünnepélyes alkalmak diszöltözete volt, most valóban közéleti divattá kezd válni.

Tény pedig elannyira, hogy mig ezelőtt

évtizedekkel a szigorúbb értelemben magyar viselet különcségnek, vagy hazafias tulbuzgólkodásnak tünt fel, most ellenben már is sokan vannak, és napról napra többen lesznek olyanok, kik nem annyira nemzeties előszeretetből, de csupán azon termé-

szetes okból is kénytelenek magyar ruhába öltözködni, hogy az uralkodó, az ellenállhatlan divatnak hódoljanak, és nem magyaros viseletük által föl ne tünjenek.

Az is tény, hogy a lapok e tárgyról mostanában vagy ezt megelőzőleg kevesebbet irnak, mint bár mikor, tehát e divat semmi nyilvános izgatásnak vagy visszahatásnak nem eredménye, s ha keletkezésének okait kellene fürkésznünk, hamarjában nem tudnánk egyebet mondani, mint egyszerűen azt, hogy termett, feltámadt, elterjedt, mint a népdal, melynek szerzőjét senki sem ismeri, de elragad, általánossá lesz, mint minden a mi remek, tökéletes, vagy legalább nekünk az.

Igy állván a dolog, mi természetesebb, mint hogy a hazában gyakori beszéd tárgya lesz mostanában e körülmény, s ennél fogva nekünk, mint a divat sajátlagos közlönyének, nemcsak alkalmi, de köteles feladatunk e tárgyról is elmondani szerény nézeteinket.

Mivel pedig lapunk e része főleg széptani dolgozatoknak van fenntartva, magáról a divatróli jelentéseinket, vitatasainkat hagyjuk „hirközlöny“-ünk hasábjaira, s ezuttal s e helyen a magyar öltözetnek csupán aesthetikai oldalára térünk, hogy kiemeljünk egy eszmét, egy sajátlagos nézetet, mely, ha talán nem új is egy ilyen ezeréves tárgyban, de mivel föltehető, hogy nem minden társaskörben pendül meg, érdemes lesz neki egy két hasábot szentelnünk.

Mindenekelőtt abbeli észlelésünket hozzuk föl, hogy daczára annak, miszerint a magyar öltözet ezer év óta sajátunk, azt felváltva majd ünnepélyeken, majd a közéletben is testünkön viseltük, róla számtalanszor beszélünk, — mégis, és ezt egy kis elszánt-sággal mondjuk ki, nem nagy azok száma, kik ez öltözetnek, mint szellemi terméknek, széptani s mint erkölcsi tényezőnek történeti és politikai fontosságáról teljes öntudatra ébredtek volna.

Talán azért, mert vannak dolgok, melyek mivel igen is közel vannak hozzánk, éppen legkeveseb elemzésre lesznek méltatva, s mivel teljesen ismerni hisszük, nem is jut eszünkbe annak mélyebb fürkészésébe bocsájtkozni, s szemünk elől rejtve lévő titkos hatását nyomozni.

Egyike ezen tárgyaknak kétségkívül a magyar öltözet.

Szinte érzi alólirt, hogy fogják reá nemelyek az elfogultság vádját jó eleve kimondani, — de mivel azt is tapasztalta, hogy sok igazmondás azért enyészik el hatástalan, mert a szempontnak, melyből kiindult az illető, csakugyan elfogultság volt a forrása, ezért fogunk a magyar öltözetéről csupán aesthetikai szempontból szólni; és mivel másfelől tudja, hogy sokan csak azért is inkább hallgatnak, nehogy elfogultság vádjá alá essenek — éppen azért, ösztönözve érezi magát a megfontolás higgadt hangján kimondani oly nézetet, melyet újdondásztól frázisnak, költőtől fellengésnek szokott venni az olvasó.

Tudnillik azt, hogy a magyar öltözet, legalább eddig, a magyar nemzet szellemének azon egyetlen szülötte, mely, ha minden egyéb emlékezetre való elenyésznek is a magyar nemzettel együtt, ez magában és egyedül fenmaradna mindaddig, míg mivel emberi faj lenne a földön; s ha utóbb az egész magyar történet feledésbe menne, tulélni fogná ez öltözet, és ha nem egyebet, de annyit mindenesetre hirdetne a késő világnak: hogy volt egy nemzet, mely ez öltözetet feltalálta, és azt „magyar“-nak nevezték!

Ritka nemzet az, mely valami olyant talál föl, a mi az egész világnak egyaránt tetszik.

A jelen földi nemzedék életében, vagyis Ádámtól mai napig, csak egy izlés terjedt el s lett hogy ugy mondjuk törvénynyé általánosan a mivel népek közt: az, a melyet görög-rómainak nevezünk, s a melyet classicus vagy nemes mintakul használ a világ.

A görög nemzet szellemi, a római nemzet erkölcsi erejével uralkodott a világon; mert akkori lélekszámaránya vagy helyzete és viszonyai megengedték, hogy ebbeli uralmát mindegyik kifejttesse. És így nem csuda a hatás, melyet jelenükre és az utóvilágra gyakoroltak.

A magyar nemzetet, — ne vitassuk itt, mi gátolta abban miszerint szellemi és erkölcsi erejét kifejtse annyira, a mennyire természeti adományai képesítheték; elég az, hogy mindekkorig ugy szólván rejtett kincs maradt önmagának és a világnak.

De mindennek daczára elég különös, és jól megfontolva megdöbbenő észlelet az, hogy e nemzet, már megjelenésekor a népek szinpadán, izlésének s szépröli felfogásának oly tökéletes idomokkal adta öltözetében tanubizonyságát, hogy az, kivétel nélkül az egész mivelt világot meglepte, elragadta, s maig is és örökké, mint a lova giasság mesés hősiességének legtökéletesebben kifejező ruhája, épen oly halhatatlan marad, mint a görög istenek fenséges costumeje.

Az idegen, kivált a nagyobb önérzeti nemzet, mint például a francia, angol, kiknek nemzeti büszkesége méltán határt nem ismerő, nem örömet sajátit el valamit egy kisebb néptől, és például sem a keleti fajok egyike, sem a nagy „czivilisator“ német nemzet nem dicsekedhetik azon szerencsével, hogy valamely kizárólagosan nemzeti sajátságát, izlés-vagy elmeszüleményét a világ mivelt nemzeteknek vérébe ojtotta volna.

A görög romaiak óta egyedül a magyar faj az, mely utolérhetlen nemes pompájú, czélszerű, és minden tekintetben remek öltözetével oly általános kincset adott a világnak, melynek remek voltát, épen úgy mint a betű czélszerűségét, minden épelméjű faj egyaránt elismeri, és a mely, ha milliomszor csekélyebb befolyással van is a népek miveldésére, mint a hajdani „classicus“ nép szelleművei, — de legalább tanúsága lehet, és csak ezt akartuk felmutatni, — annak, hogy az oly népnek, melynek génusza egy dologban a tökéletesség ily emberi ne továbbját alkotta, minden bizonynyal nagy és magasztos hivatás rendkívüli képességeivel kell felruházva lennie.

Szerencsénkre állításunkat oly tényállással bizonyíthatjuk, melyek ellenében csak is épen az elfogultság vádolhatna bennünket elfogultsággal.

Avagy nem tény-e, hogy az orosz, porosz, német, francia, angol, spanyol, portugál, olasz, szóval Európa nagy és mivelt nemzetei a magyar öltözetet fogadták el könnyü lovasságuk egyenruhájaul, s e tényben nem kézzelfogható elismerése rejlik-e a magyar öltözet minden egyebek fölötti remek voltának?

Nem képzelünk oly megátalkodott egyént, ki tagadni merné, hogy e viselet nem a magyartól, hanem talán egyéb keleti fajtól származott, mert erre elég bizonyosság, hogy minden nemzet a „huszár“ szóból vette könnyü lovasságának elnevezését, — sőt, hogy még közelebbit mondjunk, a francia huszárok maig is „hongroise“-nak nevezik a csizmába szoruló — kegyes engedelemmel legyen mondva — feszes magyar nadrágot.

Azon körülmény pedig, hogy a keleti fajok közül, melyek viselete többé kevésbé hasonlít a miénkhez, épen a magyar öltözet vált legegyezmenyesebb, tökélyes egészszé, vajjon nem egyik bizonyosága-e annak, hogy e keleti fajok közt a magyarnak van hivatása a többi „czivilizátora“ lenni, amint-hogy eddig is ő az egyetlen keleti faj, mely az európai miveltségbe ugyszólván bekebelezte magát?

Elpusztulhatunk a föld színéről, és elváltozhatunk, szétolvadhatunk idővel csakugy, mint más hatalmasabb népek; elenyészhetik nyelvünk is, de öltözetünk fenmarad, míg a föld jelen nemzedéke el nem pusztul, s mint a latinok nyelve a papságnál, ugy a huszár-egyenruha Európa hadseregében — általános lesz.

És midőn jelenleg újra viselni kezdjük a közéletben is nemzeti ruhánkat, elfogulatlan s méltó büszkeséggel mondhatjuk, hogy nem csak sajátlagosan magyar de egyszerűsmint — európai divatnak hódolunk.

Ki nem látja be ezek után a magyar nemzeti öltözetnek széptani, történeti, erkölcsi nagy fontosságát? Ki nem érzi, hogy nemzeti érzésünk szívósságának is egyrészt a magyar öltözet európai diadala és páratlan dicsősége volt fentartója?

Tévedés volna azért jelenleg is a magyar divat elterjedésének főokát egyéb tényezőkben keresni, mint egyszerűen magának ez öltözetnek érdemében, s illetőleg általános népszerűségében, tetszetős, hódító voltában. A magyar öltözet, hogy világosabban szóljunk, nem szorul többé ránk; ő nagykorúvá tette magát, midőn árván hagytuk, — és megmutatta, hogy megél a jég hátán is!

Mennyiért nem adná ez öltözetet a francia, vagy angol, ha az ő találmanya volna! Bezzeg viselné a világon mindenki,

uralkodó divat gyanánt, a palotáktól a kunyhóig!

Valóban, pulya hálátlanság, önkárosító vakság volna tőlünk elhanyagolni e nagybecsü ösi örökséget, hiszen nem is hazafiság, csak helyes izlés is elég arra, hogy viseljük a magyar ruhát, ha nem egyébért, csak azért is, mert szép, és szépségét a halhatatlanság dicsfénye veszi kö-

rül, mert a világ által valóban legszebbnek van elismerve!

Ennyit azok számára, kik a magyar öltözetről viták közben netalán utbaigazító elméletre szorúlnak, s másrészt bebizonyításul annak, hogy a kik a magyar öltözetet fitymálni mernék, nem annyira magyartalanok, mint inkább szánandóan tudatlanok.

VAJDA JÁNOS.

ÉLETISKOLA.

Midőn a fényüzés általánossá válik, akkor egyszerűség által lehet kitűnni.

A parancsoló Vénusz nem oly hatalmas mint a kedveskedő.

Az Isten nem azért teremté a nőt behi-zelgőnek s rábeszélőnek, hogy makacs legyen; nem azért gyöngének, hogy parancsoljanak, nem azért adott nekik oly édes hangot, hogy sértéseket mondjanak; s vonásaikat nem azért alkotta oly gyöngédeknek, hogy azt haraggal torzítsák el.

A nő hatalma a szóban és könyben rejlik.

Az angyalt a harag fúriává teszi. A legszébb hölgyön a szeretetreméltóság minden nyomát eltörli a harag.

A nő valódi nemessége abban áll, hogy egészen nő, és semmi egyéb nem akar lenni. Minden olyan igyekezet, mely a nőieség értelmével ellenkezik, tehetetlen, s csak önmagát teszi tönkre. És miként is akarna egy nő tetszeni a férfinak, ki benne a szelid, lágy s szerető lényt keresi, — kit csupán gyöngédsége bájолhat, s gyöngesége érzékenyithet el, de ki annál inkább visszariad tőle, minél inkább akar hozzá hasonló lenni, s ki magát szerencsétlennek érezheti egy nyers, szenvelgő, tolakodó, lármás, önző s szerénytelen nő mellett.

A nő parancsol, midőn enged; tiszteletet ébreszt, midőn védelemért és kiméletért eseng; s fenségessé lesz, midőn mindenről lemondani látszik.

Az ész első törvénye, mely minden va-

lódí míveltség kiindulási pontja, az embernek önmagávali öszhangja és egyezménye. Azért mindenki támaszkodjék saját meggyőződésére és érzéseire, semmit ne ügykezzen magából csinálni, a mi őt önmagával önmagában zavarba hozza, tévutra vezet.

Amennyire ékesíti a nőt a lágy és könnyen izgatható szív, annyira visszariasztók a tulzás benyomásai, akár szenvelgésből, akár tulságosan élénk érzékenységből származzanak azok. Valódí férfiú becsüli az érzésdús szívet, de szerfölıtти lágyság méltó gyanút ébreszt benne. A nők regényes hajlamu érzései, melyek onnan származnak, hogy a képzelem képei a dolgok természetes hatásával összevegyülnek, szokott okai a nők lelki elferdüléseinek, elégületlenségeinek, s házi nyomoruknak. Gyakran a szív ez uton mérget szí magába, s kiirthatlan bünös hajlamok támadnak benne.

Női méltóság a szellemlét legmagasb diadala. Nem csak szerelemre, de tiszteletre kelt. Legyen bár a nő még oly művelt; értelme a legvilágosabb, képzelete a legélénkebb, viselete még oly nemes és illemes: számos bálványzót, csodálót fog ugyan maga köré gyűjteni, de mindazáltal kevésse van védve azok tolakodásai ellenében. Előnyei inkább felbátorítják, lázítják, mint visszariasztják őket. Csak ha a női méltóság dicsfénye veszi körül őket, nem mer a vakmerőség közelíteni, s nemcsak az illetlen viseletet és szavakat, de még a méltatlan gondolatot is száműzi közelébl.

HIR ÉS DIVATKÖZLÖNY.

EREDETI DIVATTUDOSÍTÁS.

Brüssel, december 14-én 1859.

Kedves barátném! A karácsonyi s ujévi kiállítások lassankint elrendeztetnek az elsörendü raktárakban s boltokban; s ki idejével kénye kedveszerént rendelkezhetik, s főleg ki tele erszénnyel bir — ritka kedvezménye a sorsnak a mostani pénzszükében bővelkedő időkben — az jobbat s mulatságosabbat nem tehet, mint boltról boltra járnai, ott az ipar legujabb teremtményeiben gyönyörködni, s a kiosztandó karácsonyi s ujévi ajándékokat kiválasztani s megvenni.

Vigasztalásomra vannak a kiállított tárgyak közt olcsók is, melyek erszénnyemhez illenek s a mellett még is csinosak, olykor választékosak; s így én is tehetem csekély vásárlásaimat, s szerezhetek egy kis örömet azon kis barátságos körnek, mely karácsony estéjén házainál összegyülni szokott.

Megfoghatlan, mily olcsó áron adatnak most el oly tárgyak, melyeket csinoságuknál fogva, sokkal többre becsülne az ember.

Vettem karpereczeket, elefántcsontból vagy angol fekete tölgyfából igen szépen faragva, melynek párja két frankba kerül; broche-okat skót fából, aczélfoglalvánnyal, másfél frankon; szép aczélsattokat, három frankon; igen csinos legyezöket öt — hat frankon; portemonnaie-eket finom bőrből, aczél vagy bronz kerettel, két, két és fél frankon; bársonyból, selyemmel bélelve öt frankon; mosaik broche-okat három, négy, öt frankon; manchette s inggombokat alluminiumból, melynek párja, azaz két kettös gomb, hetvenöt centimesbe, (körülbelül egy huszas) kerül, stb.

Természetes, hogy ez olcsó tárgyak mellett roppant drágák is vannak; de ennek úgy kell lenni, hogy vehessen s vegyen

kiki tehetsége szerint; csak így lehet az ipar virágzó állapotban.

A hideg napok, melyek most itt is beköszöntek, kicsalták már a bundákat is. Ezek az idén igen nagyok; vannak, melyek majd nem a ruha aljáig érnek; s amelletten igen bővekek is, és hosszú és bő ujjakkal birnak.

Kivétel nélkül fekete bársonnyal vonatnak be, s a prém rajtok, körül belöl félröfnyi szélességgel bir. A szürke prémekek nem divatosak, csupán barnák vagy feketék kerestetnek. A prémes gallérok jó nagyok; a manchettek is nagyobbak az eddigieknél, de a karmantyúk (Muff) valamivel kisebbek mint a mult télen.

Nagyon csinosak a kis holdmenyétből készült, kék, rózsaszin, vagy fehér selyemmel bélelt pelerinek, melyeket a hölgyek a bálköpenyek alatt viselnek, s olykor magukkal viszik a terembe is. Vannak azok közt melyeknek préme utánzott; de ez utánzás-hoz annyira értenek itt a szücsök, hogy csak igen gyakorlott szem veheti azt észre.

A kis bálköpenyek részint cächemireből, részint algieri fehér vagy csíkos szövetből készülnek. Az utolsókban arany és ezüst vegyül nem ritkán a gyapjuval. Szabásuk különböző, s így a csuklyák szabása is; de a burnous forma mindig megtartatik, 50 frankon szépet lehet venni.

Többnyire igen nagyok és bővekek.

Van egy igen csinos gyapjuszövet is, melyből e köpenyek szintén készülnek. Ez olyan mintha kötött lenne, s oly gyapjas, hogy a béllés és vattázás szükségtelen. Alapszine többnyire fehér, rózsaszin, kék vagy sárga csíkokkal, olykor koczkákkal.

Az otthonkák száma mindinkább szaporodik; de szabásuk mindég némileg keleties,

mondhatnám magyaros; és a sujtás és kötött gomb egyiken sem hiányzik.

Nagyon szépek az idén az utánczott virágok; valóban olyanok mintha most szakították volna le. Nagy örömmre az ugynevezett phantasie virágoknak, hire sincsen; s a virágyárok csupán azon vannak, hogy a természet remekműveit utánozhassák minél szebben és élethűbben, a nélkül, hogy saját képzelődésüknek tért engedjenek.

A párisi virágoknak, a legtöbb esetben, meg is van természetes illatjuk; főleg a rózsáknak, ibolyáknak, rezedának és jázminvirágnak.

Az illatos vizekben és száraz parfümben a mochas egészen kiküszöböltetett; s mochosos parfüm használni, most rossz izlésnek jele.

Ellenben divatos a rózsa, az ibolya, a rezeda, s a verbéna illat, de ez is nem nagy mértékben használva. Választékos hölgy minden erős illatot, legyen ez bármily fűszeres, kerül.

Izlésteljeseek most a különböző nemű és színű levélpapírosok. Az igen vastag nincs többé divatban, a mostani sem igen vékony, sem igen erős, de nagyon sima és fényes.

Némelykor habokat mutat, máskor koczkákat. A színes vignettek nem divatoznak többé; s csak az írónak neve első betűi vagy czimere, látható az irlapon; de nem színesen.

A envelope-ek vagy couvertek, a hogy nálunk nevezik, inkább négyszegletűek mint hosszúkások; s a legdivatosabb spanyolviasz tiszta fehér, vagy legalább világos színű, hogy pecsételésközben színe ne homályosodjék, — sokáig kell a meleg viaszt keverni, s aztán a pecsétet rányomni. Kinek jelvényes vagy czimeres papírosa van, hogy a lapok szétválasztása közben — ezek le ne szakadjanak — legjobb az össze függő lapok közé lehelni, így tüstént elválnak szakadás nélkül.

Isten veled kedvesem.

JÓSIKA JÚLIA.

M Ű T E R E M.

Magyarázata a jelen számunkhoz mellékelt divatképnek.

A műintézetek munkahalmaza s egyéb véletlen akadályok miatt csak jövő uj évi számunkban adhatván a szándékolt, teljesen eredeti, legujabb változatokból álló divatképet, ezuttal megismeretni kívántuk t. cz. előfizetőnőinkkel a hirtelen keletkezett magyar divatnak eddig elterjedtebb, hogy úgy mondjuk kezdetbeli, bár szintén legujabb alakjait. Az ezt követő legujabb, s lelegansabb izlés szerinti változatokat jövő számunk melléklete hozandja teljesen eredeti, s illetőleg a legelső forrásból, amint ezt a mai számunkat berekesztő jelentés bővebben tudtul adja. — Az első alak ugynevezett Hunyady-mentét visel, leginkább fekete vastag Palmerston szövetből, bá-

ránybőr vagy hasonnevű készített prémmel ugyanoly gallérral, fehér ezüst csillaggal befoglalt fekete gombokkal. Közönséges magyar nemez kalap, bársonnyal szegve, fekete strucztollakkal; a második alak női budája finom vastag fekete vagy sötétbarna velourszövetből készül, elől zsinórzattal, közepén fekete granát gombokkal. Szegélyezés hasonló prémmel, báránybőr vagy asztrakánból. Magyar fejkötő fekete bársonyból, fekete csipkével diszitve, szintén fekete atlaczczal bélelve. A férfidivatot érintetlen hagyván, harmadik alak, Kazinczy-atilában fekete velourból, a mint a rajzon látható, vitézkötéses zsinórzattal, a gombok leginkább karneolból. Kanászkalap csinált tollakkal.

KÖNYVISMERTETŐ.

Éva, regény két kötetben. Irta Jósika Júlia. Kiadja Heckenast Gusztáv. Részletesben elemző ismertetés feladata alól már csak annál fogva is fölmentve érezzük magunkat, mert lapunk t. olvasó közönsége egyébkint is eléggé kedvező elővéleménnyel bírván t. szerzőnő tehetségei felől, munkáját bizonynyal megszerezni fogja, hogy hatása után maga ítéljen annak érdemeiről. Részünkrül csak annyit, miszerint ez önálló szépmű teljesen megfelel a várakozásnak, melyet lapunkban közlött, nagy életismeretről, éles ítéltről, s emelkedett felfogásról tanuskodó cikkei ébresztettek, s bátran azon női olvasmányok közé sorozhatjuk, melyek nemcsak mulattatnak, de kellemsen tanítanak is. A t. szerzőnő kétségkívül költői sugallatát követve ir ugyan, mindazáltal azon kívánatos eredmény, hogy szépirodalmunkat minél

több becses műveivel gyarapítsa, főleg azon résztől függend, melyet olvasó közönségünk jelen műve irányában tanúsítani fog. Azért irodalmunk közjava érdekében ohajtjuk, hogy a jelen érdekes regény minél szélesebb elterjedést nyerjen.

Jókai Mór munkái. Népszerű kiadás. XIII. XIV. XV. XVI. kötet. Ára kötetenkint 40 kr. ujp. — Tartalmazza e négy kötet a következő beszélyeket : Petki Farkas leányai. (Regényes kép a mu ltból.) Háromszéki leányok. A két szász. (Humoreszk.) Regék (10 fametszetü képpel.) Carinus. A nagyenyedi két füzfa. Koronát szerelemért. A Hargita. A kalmár és családja.

A magyar nemzet classicus irói-ból újra három kötet jelent meg, Kisfaludy Károly és Kölcsey Ferencz munkáinak folytatásával.

T Á R C Z A.

P E S T I H I R E K.

— Jelen számunkhoz van mellékelve egy „magyar könyvjegyzék“ vagyis „a nemzeti magyar irodalomnak Heckenast Gusztáv által kiadott újabb s nevezetesb terményei,“ — melynek ajánlatába szótt eme szavakhoz : „Vajha szeretett honunkban is valahára általános szokássá és mintegy szabálylá válnék, hogy minden család és mindenki, a ki miveltek sorába számítatni akar, kötelességének tartaná, vagyoni helyzetéhez képest, saját házi könyvtárak alapítása s hasznos könyvek gyűjtése által a nemzet jeles iróit s ez által önmagát is megtisztelni“ — korszerűbb obajtást, fontosabb javaslatot mi sem vagyunk képesek tenni, azonban lapirói lelki szemeink előtt látva a legközelebbi, jelenben oly örvendetesesen fokozódott lelkesedést minden magyar ügy, kiváltképen pedig a szintén igen fontos horderejü, külsőleges nemzeti kincsek iránt, lehetlen azon fohászzkodással meg nem toldanunk a fennebbi szavakat, vajha már egyszer a nemzet szellemei iránt is hasonló, vagy szükségképen még nagyobb lelkesedés támadna a hazában. Mert igen tisztelt, nagyérdemü közönség, — való igaz, ugyan hogy a ruha is teszi az embert, de még fontosabb igazság, hogy

kivált a jelen előhaladt korban a szellemei mitveltség teszi a nemzeteket erőssé, ez hódítja meg a világ jó véleményét, rokonszenvét számukra; a miveltség legfőbb szétvezető csatornája pedig a nemzeti irodalom! — Nem akarunk e helyen hosszasak lenni, egyébkint is hasonló nézeteinket már több ízben kifejtettük ez év folytán, mely a nemzeti könyvirodalom terjedésére nézve olyan mostoha volt! A jelen könyvlajstromban kevés kivétellel a legjobb könyvek foglalatát veszi a kegyes olvasónő, melyek a lefolyt évtizedben megjelentek, s ha ezek terjedéséből kellene a nemzet értelmiségére következtetést vonni, bizony nem maradna egyéb vigasztalás a rég óta és untalan pengetett nótánál, hogy másként lesz ez ezután! Vannak lelkesek, kik talán aránytalan áldozatot is tesznek az irodalom pártolásában, de mily aránytalanul nagyobb azon szám, mely még azon öntudatra sem ébredt, hogy az irodalom pártolása ez időben a legfontosabb, leggazdagabb sikert ígérő feladat! Azért legüdvösebben cselekednének a lelkesebb honfiak és honleányok, ha azokat, kikhez irodalmi uton szavunk el sem jut, személyes érintkezéseik közben a nemzeti irodalom pártolásának, s illetőleg az általi önmivelésük, magyarosításuk fontosságára figyelmeztetnék!

— Bérczy Károly magyar-német és német-magyar „Vadászműszótárt“ adott ki, melyben sok régi jó magyar elnevezést hozott napfényre a feledés mélyéből. Míg most egynémely készülletlen, még helyesirással sem bíró egyén csak rontja szép nyelvünket izetlen novellákban, addig Bérczy annak gyarapításában nem csekély sikerrel fáradozott. Már ezért is megérdemli, hogy akademiánk taggá választotta.

— A „Hölgyfutár“-nak dicsérettel és köszönettel tartozunk. Dicséretére kell ugyanis felhoznunk, hogy azon módra, melylyel legutóbb ellenünk föllépett (egy névtelen „előfizető“ aláírásu gyanúsító levél közlésével) — szerkesztőjét képtelennek hittük, annál inkább, mert e módot, valahányszor ellené használták, mindig kárhoytatta, továbbá, mert mi több ízben ajánlólag említettük föl lapját és mellékleteit, anélkül, hogy ő ezt viszonyozta volna; és mert különösen a M. Sajtó, melyet a kiadó érdekében részrehajlással vádol, éveken át egész hasáb ajánlatokat irt fölé, jóval terjedelmesbekt annál, melylyel nemrég a M. S. lapunkat ajánlotta. Köszönettel tartozunk pedig a Hölgyfutárnak azért, hogy sorsunk irigylésreméltó voltára emlékeztetett, és főleg, hogy — barátságát kiösmerteté velünk. Végül, mivel az előfizetések idejében a Hölgyfutárnak e desperatus lépése valószínűleg sanyarú jövő nyomasztó kilátásából eredt, — kérnünk kell a tisztelt közönséget, ne hagyja őt el küzdelmeiben, s ne kényszeritse őt tovább is ilyen lépésekre, melyekben, meg vagyunk győződve, nem örömezt árulja el önmaga is, hogy oly igen ajánlatra szorul. A Hölgyfutár megjelenik egy héten háromszor, versekkel, hírekkel, novellákkal, papirszeletekkel, műmellékletekkel, műlappal, melyről azok, kiknek eddig kezéhez jutott, — saját szavai szerint „bizonyonyal meggyőződtek, hogy ily szép szerkezetű s pompás kivitelű műlap még nem jelent meg.“ Ára egész évre 17 ft.

** A dunai gőzhajótársaság óbudai hajógyárában jelenleg 1250 munkás dolgozik, kik minden a hajóhoz tartozó eszközöket maguk képesek elkészíteni. Magyarok legtöbben vannak a lakatosok és kovácsok közt. A társulatnak a múlt év végén 32,500,000 pft pénzalap mellett volt 124 vas gőzöse, 403 vas rakhajója, 26 sertéshajója, 60 szénhajója. Összehasonlításképp megemlíthető, hogy a triesti Lloydnak 60 vas gőzöse van, s hogy az egész Rajnán és mellékfolyóin alig van annyi gőzös forgalomban, mint a mennyit maga a Duna-gőzhajótársaság bir, mely, mi nagyságát illeti, minden gőzhajótársaságok közt kétségkívül első rangot foglal el.

** „Faust“ magyar fordításához Dux Adolf előszót irt. Egy laptársunk azt hiszi, e művet, megjelenése után majd szinpadunkon is látni fogjuk.

** Mindig fájlaljuk heti lap létünket, valahányszor oly nevezetes események jelentésével,

minő közelebb a Kisfaludy-requiem volt, egész egy héttel később jöhetünk csak napi laptársainknál. A requiem mult csütörtökön tartatott meg a belvárosi nagytemplomban ritkán látható ünnepelességgel, mely nem csak abban állt, hogy az oltár szolgálai teljes diszben és számban végzik az ünnepi áldozatot, s hogy Mozart miséjét nemzeti színházunk első operatagjai énekelték, hanem a közönség roppant számában és azon körülményben is, hogy ezuttal a Kisfaludy-család czimereivel s több száz gyertya közt ragyogó ravatalt nemzeti öltözetű deli fiatalság állta körül fáklyákkal. Nem csak a szentegyház belseje telt meg uzgó ajtatoskodókkal, hanem a bejárások előtt is nagy számmal álltak. Szóval minden jelentette, hogy itt nem egy család, de egy nemzet halottjéért imádkoznak

** A requiem befejezte után — írja a hivataltos B. Hirlap — mintegy fél tizenegy óraker délelőtt egy része a halott misénél jelen voltaknak — úgy látszik — a volt bányakerületi superintendentia néhány esperessége küldöttjeinek tegnaptartani szándékolt gyűlésére — a szénpiacon — akart menni, hol azonban már senki se találtatott. Ez okból ezek az evang. iskolaépület előtt állapodának meg, s a tér lassankint kíváncsi néptömegegel telt meg, úgy hogy a jelen levő rendőr hivatalnok késztetve érte magát az egybegyűlt néptömeget szétozslásra felszólítani, — s a tért a rendőrkatonasággal lassankint kiürített, mely alkalommal egy fiatalembernek, illetlen nyilatkozat miatti befogatása történt. (E fiatalember, mint a Napló biztosan értesül, fia egy németországi bárónak, s még az nap szabadon bocsájtatott.)

** Szandház szobrász műtermében (fő-ut) is, mint mondják, sikerült Kazinczy-szobrok kaphatók.

** Tomori Anasztáz, az akademia által eszközölt török-magyar történetforrások gyűjteményére 400 ftot adott.

** A V. Ujságban indítványozzák, hogy „miután a magyar zene és csárdások hazánkban mindenféle oly annyira kedveltetnek, ne hanyagoljuk el nemzetünknek saját szerű öltönye viselését, (melyet eddig legalább ünnepelessé alkalmakkor gyakrabban elővettünk,) s legalább ott, hol elmaradnia nem lehet, vegyük azt máskor is használatba.“ Megvagyunk győződve, s az örvendetes jelenségek, melyek egyébiránt még ez indítvány keletkezte előtt jelentkeztek, biztosítani is látszának, hogy teljesülni fog, mit az indítvány akar.

** A boltokban Kazinczy arczképével diszített ékszerék, varróeszközök, pénztárcák stb. kaphatók.

** „A szerencsés szerelemföltök“ című kis olasz vigjáték, mely Ristorival már egyszer megfordult szinpadunkon, ismét szinrekerül, csak hogy most egyik ismertebb írónk fordítása szerint — magyar nyelven. A féltékenyek Feleki és Felekiné lesznek.

** Mult számunk három hírét vissza kell

vonnunk. I. Stéger nem 2, hanem 3000 forintért szerződött 20 föllépésre. II. A „a történeti arcképcsarnok“ képeit nem Barabás, hanem csakugyan Plachy F. festi. III. Új évvel nem az egy, hanem a két pengő krajczárosok mennek ki a forgalomból.

** Hauser Miska hangversenye múlt vasárnapról, az ugyanekkor tartott, és szokás szerint élvezetes, utolsó kamarai zenély, s a dalárda estélye miatt máskorra halasztatott.

** Dec. 16-án az egyetem fekete táblájára következő rendelet ragasztatott ki: „A cs. k. főkor-mányzóság részéről történt magasabb utasítás következtében a tegnap, azaz: dec. 15-én történt események alkalmából az ezen egyetemen tanuló akadémiai hallgatók ezennel hivatalosan és ismételt komoly intéssel emlékeztetnek, hogy ők az akadémiai törvények 68—78 §. értelmében magukba véve nem képeznek testületet, következőleg ily értelemben, jövőre minden cselekvéstől, összejöveteltől és demonstratiótól szorosán óvakadniok kell — meggondolva, hogy a törvények tisztelete első kötelessége minden állampolgárnak, annyival inkább az akadémiai polgárnak, ki magát az álladalom, a törvények és igazságtétel jövőre szolgáljaul akarja kiképezni — és hogy ezen intésnek minden további figyelembe nem vétele az illetőkre minden élnézés nélküli törvényes következményeket vonand maga után. Pest dec. 16. 1859. A cs. k. egyetem akadémiai tanácsának rendeletére, az egyetemi iroda által.

** Az akadémia e hó 19-én tartotta meg idei (fenállása óta 18-ik) ünnepélyes közülését a muzeumi diszteremben, melynek karzatait szép hölgykoszoru foglalta el. A közönségnek, mely nagyrészt nemzeti öltözetben jelent meg, nem volt elég nagy a muzeum nagy terme. A gyűlést Dessewffy Emil gróf fő-elnök szép, és több helyt zajos éljenekkel megszakasztott beszéddel nyitotta meg. Utána a titoknok előadta az akadémia 1859-beli működésének történetét. Jelentése után Kemény Zsigmond báró mondott emlékbeszédet Szász Károly egykori r. tag fölött, mit Balogh Pálnak Humboldt Sándor fölötti emlékbeszéde követett. Ezek után felolvastattak az akadémiai jutalmakról szóló jelentések, miszerint — 1. az 1858-ban kihirdetett Marczibányi-díjra (nyelvtörténeti kérdés) pályamű nem érkezvén, azt újból kihirdették, — 2.) az 1858-iki Ujvári-féle életrajzi jutalomra beérkezett pályamű nem levén méltó a jutalmazásra, e pályázat szintén megújítatik; — 3. az 1858-iki Nádasdy-jutalomra pályázott kilencz mű közül Szász Károly „Trencsini Csák“-ja lön nyertes; — 4. Az 1855-től 1858-ig megjelent bölcsészeti munkák közt nem találtatott a nagy jutalomra méltó, az 50 aranyos Marczibányi-díj azonban Brassai Samu logikájának íteltetett. — Ezek után az elnök rövid szavakkal befejezte a gyűlést. Délután az „Angol királynő“-nél akade-

miai ebéd volt, mely nem volt lelkes felköszöntések hijával. E felköszöntések velejét — mond a P. N. — legyen szabad összesen, Kölcsey szavával kitennünk: „A haza minden előtt.“

** A jeles tehetségű Madarász Viktor ismét küldött Párisból egy festményt a műegyleti tárlatra.

** A pesti első leves-intézetet tizenkilencedikén nyitották meg a szükölködők számára.

** Azok számára, kik bécsi német lapot akarnak járatni, ajánlatik a Wanderer, és Neueste Nachrichten.

— ** A nemzeti muzeum igazgatósága a washingtoni „Smithsonian institution“-tól jelentést vett, hogy Xantus János hazánkfának, a muzeum részére utra adott második küldeménye, mely főleg a sz-Lajos-fok körüli madaraktól áll, novem. 26-án inditott utnak Uj-Yorkból. — Ugyanezen nemzeti intézetünk igazgatósága egy másik távol vidékről is kapott mostanában levelet, melyben Duka Tivador, hazánkfia, jelenleg angol hadseregi orvos, Keletindiában, ajánlkozik mindennemű természeti ritkaságok küldésére.

** A második philharmoniai hangverseny 26-án megy végbe a muzeum termében, Erkel vezérlete alatt, következő műsorozattal I. Szakasz. 1.) Nyitány Coriolanból Beethoven L-től 2.) Toccata F-durban orgonára szerzé Bach S., nagy zenekarra átdolgozta Esser F. 3.) Aria G-durban Mozart W. A. Don Juanjából énekli Stéger. II. Szakasz. 1) Simphonia A-durban a Saltarellával együtt Mendelssohn Bartholdy F-től 2) Pesti emlék, a Rákoczy-induló átírata, nagy zenekarra szerkeszté Berlioz. — Kezdet 4 $\frac{1}{2}$ órakor.

** Az akadémia új levelező tagjai: Bérczy Károly, Engel József, Lichner Pál, b. Podmaniczky Frigyes, Pompéri J., Salamon Ferencz, Révész Imre, Kerkápolyi Károly, Eötvös Á., Pesti F., Lutter F., Benkő D., Sauer I. — Külföldiek: Evald H., Algeist, Renaud E., Lönnert, Savigny F., Welker K.

V I D É K.

** A szalontai kaszinóegylet kitiltván kebléből a bécsi Presse-t, miután e lap az egylet egyenes megkeresése után sem akarta megszüntetni járását, kényszerülve látja magát nyilvánosan óvást tenni a lap küldése ellen.

** Az alakulóban levő „magyar irodalmat pártoló unghi nőegylet“ ügyében a kezdeményező t. hölgyek aláírási ivet bocsátottak ki, melyben felkéri Unghmegye lelkes leányait, hogy részvétükkel a nemes szándékot ápolni és elősegélni sziveskedjenek. Ez egyletnek minden hölgy lehet tagja, ki aláírásával magát három évre, évenként 5 ujft fizetésére kötelezi. A részvényekből keletkező összeg erejéig jelesebb magyar irodalmi ter-

mékek vásároltatván, azok a részvényesek használati joga méltánylása mellett, az egylet közvagyónává válnak. A köröztetett ivék némelyike 30, sőt több derék aláíró névelvel diszeskedik.

** A nagybányai Kazinczy ünnepet műkedvelők a „Becsületszó“ előadással érdekesítették.

** Tót-Csabán több uri család elhatározta, hogy magyar prot.-egyházat építenek, miután ott eddigelé csak a tót protestánsoknak van egyházuk.

** A gyöngyösi kaszinó jövő hó 15-én Kazinczy-táncvigalmat tart, melynek jövedelme az ilyenü pénzalapé lesz. A vigalmat zenélés, ének, és szavalat előzendi meg.

** Marosvásárhelyt — olvassuk a Sajtóban — a Kazinczy-ünnepe, megfoghatlan okokból, nem tartatván meg, Bethlen Farkas gróf, e mulasztás szégyenét eltörlendő, nemsokára nagy ünnepélyt rendez.

** Nikolics János, csávolyi (Bács) plebános ur, tapasztalván, hogy több iskola-kötelezett gyermek, szülei szegénysége miatt kellő ruházattal nem bírva, iskolába nem mehet, nevüket összeírattván, számukra a szükséges ruházatot saját költségén megvétette.

** Kalocsára jövő tavasszal érkeznek meg a zárdaszűzek, kiket ottani érsek öexja külföldön neveltetett, hogy az általa épített zárdában a tanítónői széken kivánt sikerrel működjenek. Ilyen „Idők tanuját“ kívánnánk mi minél többet.

** Enyingen Farkas Imre ur szép összeget gyűjtött Kecskeméti József közelebb elhunyt nemzeti zenész siremlékére.

** Havi Mihály kolozsvári színigazgató előadást tartott az erdélyi muzeum alaptökéjének gyarapítására. 114 fttal szaporodott ez uton a nevezett nemzeti tőke.

** Gyergyószentmiklóson Sepsi Károlyné, színésznővel azon részvételtő szerencsétlenség történt, hogy ruhája, előadás közben a szinpadi lámpák által meggyuladván, nehéz sérüléseket szenvedett s harmadnapra meghalt.

** Az erdélyi muzeumnak szánt készpénz-és értékpapirokbeli küldemény Bányai Vitalis, egyleti pénztárnokhoz (gr. Rhédei ház, Kolozsvár) minden egyéb küldemény pedig, egyleti igazgató gr. Mikó Imre urhoz intézendő. Kik tagok óhajtanak lenni, sziveskedjenek Finály H. titkárt megkeresni.

** A kolozsvári ifjuság (mindkét nemből) annyira igénybe vette ott mulató Tóth Sománk idejét, hogy már képtelen több órát adni. Ott nagyon vig farsangot várnak.

** A pécsi kaszinó gyűlésileg 100 fttal irt alá a Kazinczy-alapra, s ez összeg csakhamar több száz forintra nőtt.

** Az Augsb. Allg. és Presse ujabban a n. kanizsai és pécsi kaszinóból tiltatott ki.

** Eger és Vác városok is tartanak Kazinczy-bált, azon városok pedig, melyek egy vagy

más okból a Kazinczy-nappal elmaradtak, most rendre ünneppel szentelik e napot. A többek közt Széphalom különös fényvel akarja azt megülni.

** Némethyék egri első föllépésének (Csikósbán) nagy közönséget a városban előadás alatt kiütött tűzveszély szétriasztá.

** Az ország minden részéből hoznak ellenzenyes nyilatkozatokat a lapok a keletkezendő „Idők tanuja“ nevezetű ujság ellen.

** Kaposvárott Szokolay Hermine k. a. mintegy 100 fttal gyűjtött a muzeumi diszszékek költségeire.

V E G Y E S H I R E K.

** Suck Róza a bécsi cs. kir. udvarnál adott hangversenyén sok elismeréssel fogadtatott.

** Macaulay nagyhirű angol történetének ötödik és hatodik kötete sajtó alatt van.

** A párisi művészek javára e hó 10-én tartott „Tombola-bál-“ra oly seregezen özönlött a közönség, hogy a bejárásokat mindjárt a megnyitás után be kelle zárni. A fölépcsőn, mely a táncsterembe vezet, 20 rendőr iparkodott a roppant tolongásból eredhető szerencsétlenséget meggátolni: az előtermekben azonban a hullámzó emberár elsodorta a rendőrséget, s a válságos pillanatban egyenruhát, frakkot, krinolint lehet lehömpölyögni látni a lépcsőn, melynek aljánál egész kis halom képződött a lesettekből. A bálteremben mint egy 9000 lélek volt jelen. Éjfélkor a — szintén a művészek javára rendezett sorsjáték nyerő számai kihuzattak. E sorsjáték nyereménytárgyai mind úgy adakoztattak össze. A császárné adott egész asztali készletet ezüsből, továbbá nagy ezüst kanalat serleget, s egy arany órát, a császár egy serleget, Jeromos herceg Sappho szobrát Pradintól, Napoleon herceg arany órát, a belga király Ary Sheffer egy festményét, a szász-Khoburg herceg egy porcellán-vázát stb.

** Romában a meghalt Canino herceg fia, Bonaparte Napoleon Gergely, mult hetekben kelt össze Don Giovanni Ruspoli herceg leányával Maria Chrisztinával. A vőlegény 20 esztendő, menyasszonya 18. — A francziák császára, ki e házasság által sok olasz családdal (többek közt az Orsini-akkal rokonságba jött,) 50,000 frank évi-jövedelmet ajándékozott a menyasszonynak.

** Toskana jelenlegi kormánya Macchiavelli Niccoló munkáját az állam költségén kiadatja.

** A berlini főrendőrhatóság óvja az illetőket, hogy a cikoriát, chocolate-ot, s a különféle kávé-pótszereket ezentul ólompirba ne takarják, mert megnedvesülve könnyen mérgezési eseteket idézhetnek elé mint már történt.

** A canadai Viktoria-hidon (legnagyobb az egész világon) nov. 24-én futott át az első mozdony, egyetlen waggonnal, melyben 50 utas

ült. Az áttérés 12 1/2 perczig tartott! A hid ünne-
pélyes megnyitása a tavasszal megy végbe, mi-
korra az angol trónörökös, vagy öcsését, Alfréd
herceget, Amerikába várják.

** A mult okt. 24 és 25-ike közti éjszakán,
s az utóbbi napon 195 hajó szenvedett törést a
tengerek külön részein. Közölük 113 végkép meg-
semmisült, s velük 684 emberélet.

** Egy londoni **lelkész** kis intézetet alapít-
ott, melyben a napi munkában kifáradt szegény
ifjak este felüdülést találhatnak vivás, játék és
olvasás áttal. Jólelkű emberek pénzzel segítetik
a tisztelendő urat nemes fáradozásában, s ha azt
idővel egy nagyszerű intézet megnyitása fogja
koronázni, ez intézet majd az utókor szemében
dicső „tanuként“ tűnik fel a mostani „idők“
mellett. Másutt is jobb lenne ilyen „idők tanuját“
alapítani.

** Az első hosszabb tenger-alatti távirtda
elkészült, s általa Tasmania közvetlen összekötet-
tésbe jött Ausztraliával.

** Mult héten egy olasz s egy német fiatal-
ember érkezett a berlini vonattal Lüttichbe, s a
város egyik elsőrangú vendéglőjében szobát nyit-
tattak. Este színházba mentek, előadás után lefe-
küdtek. Másnap reggel, minthogy nem mutatták
magukat, a vendéglőbeliek azt hitték, hogy már
korábban kimentek a városba. Képzeltető azonban
a pinczér ijedelme, midőn a szobába nyitva, az
egyiket ágyából az asztalra hajolva, másikat a
padlaton találta legkisebb életjel nélkül. Orvosok-
kat hittak, s kiderült, hogy az egyik meg van
halva — mérgezés következtében. A másik, a né-
met, magához térítettven, elbeszélte, hogy Lon-
donba szándékoztak menni, hol együtt akartak
üzletet nyitni. Aachenben ebédeltek, Verviers-ben
kevés süteményt ettek, este pedig a színháznál
csemegéztek, különben nem izleltek semmit. Elő-
adás után fáradtan lefeküdtek, de ő éjfél tájban
erős fájdalokra félebredt, segílyt akart kiáltani,
azonban eszméletét veszve, összerogyott. Társáról
nem tud mondani semmit. Hogy csakugyan meg-
mérgeztettek, be van bizonyítva, hanem — hol;
mikép? nem bírják kinyomozni.

** Egész Koppenhága most csak a legujab-
ban színre került „A grófnő és unokahuga“ című
színműről beszél, mely Theaulon „La comtesse du
tonneau“ című darabja átdolgozásának adatik
ugyan ki, azonban a közönség a Dubarry-ról, s
ennek XV. Lajos körüli hatalmáról szóló élczekeket
egyáltalán nem akarja Dubarryra érteni, hanem
bizonyos befolyásteljes grófnőre, kire a koupletek
igen jól illenek. Előre kitudta már mindenki a darab
érdekes voltát, ezokból első előadására is megtelt
a színház minden szöglete, a kouplettekre pedig
valóban példátlan tapsolás tört elé; minden kuplet-
tet ismételni kellett; így ment ez tegnapelőtt, így
ment tegnap, s hihetőleg így fog menni ma is, és
miután a darabot mindennap adni kell, hát bizo-
nyosan így fog tartani egész héten át. A rendőr

ség, miniszterek képzelhetni, mily kigázolhatlan
zavarban vannak! Senki se bir egy jó tanácsot ki-
találni.

** Maniscalco, palermoi rendőrigazgatót,
a mint szokása szerint nejevel és gyermekével
egyik közelebbi vasárnapon az istentiszteletre
ment, a templomajtóban egy rá várakozó egyén
törrel megszurta. A szurás életveszélyes lehetett
volna, ha erejét a vastag öltözék nem gyengíti. A
tettes eddigelé még nem fogatott el.

** A Marokko és Spanyolország közt kiütött
háboruban egyik fél részéről sem adatik kegyelem.
A mórok minden spanyolnak, ki élve vagy halva
kezeikbe kerül, levágják fejét, a spanyolok minden
megölhető ellenséget kardrahányanak.

** Angolországban a 20 éven felüli nők
száma 6 millióra megy. E közöl több mint 2 millió
csupán kézmunka után él. Egy millió szolgálattal,
130,000 földműveléssel, 8000 (sőt, azt mondják
még több) a kőszénbányákban keresi élelmét. A
többi varrás, himzés, és tanításból él.

** Párisban Velpeau orvos jelentést tett
az orvosi akademiánál, miszerint a veszélylyel járó
chloroform helyett egyszerűbb és minden veszélyen
kívül levő módszerrel is lehet akarkit egész az
érzékletenségig elaltatni, mi egy sugárzó testnek
a beteg szeme elé tartásával eszközölhető. A kísér-
letek jól sikerültek. E módszer feltalálója bizonyos
Broca orvos.

** Napoleon császár a Théâtre lyrique igaz-
gatóját, Carvalbo-t, kinevezte a becsületlegio
tagjává.

** Bulyovszky Lilla Gothaból, hol az
utóbbi hetekben játszott, januarban Meiningenbe,
februarban Weimarba, marciusban Lipsésbe, april-
ban Boroszlóba megy vendégszerepelni.

** Washinton Irwing Bostonban meghalt.

** Hugo Károly legujabban német író,
december 13-án hozatta színre általunk „Báró és
bankár“ név alatt ismert darabját a berlini kir.
színháznál „A ház becsülete“ czimmel. Szerző,
mintegy jelentésben olvassuk, többször hivatott, s
a darab tetszett. Az itészet általában véve jól
fogadta, s a „National-Ztg.“ „Kreuzzeitung“ stb.
„nem mindennapi tehetségnek“ ismerik el Hugot,
s darabjáról sok dicséretet mondanak.

** Garibaldi-ról hibásan írják a lapok, hogy
egy szép olasz hölgyet feleségül vett, mert nem ő,
hanem unokaöcsése kelt össze Raimondi marquis
leányával.

S Z I N H Á Z I S Z E M L E.

** Dec. 14. Császár György árvái javára,
Stéger F. ur díj nélküli fölléptével: „A kunok.“
Eredeti opera. Zenéjét írta Császár György.

** Dec. 15. „A zsidónő.“ Opera Halevytől.
Ellinger kitűnő Eleazar, több jelenet után, Ellin-

gernével együtt háromszor is hivatott. A fiatal Huber Ida éneken és játékban szépen halad, sőt, ha azon hatás után akarnánk itélni, melylyel ma este énekelt, sokkal többet kellene kimondanunk róla, mint a haladás e pusztá elismerését.

** Dec. 16. „A hamupipóke.“ Francia színmű.

** Dec. 17. Bignio javára : „Észak csillaga.“ Opera Meyerbeertől. A kedvencz jutalmazott mindjárt kiléptekor sok éljent és koszorut kapott, melyek közt ezüstrojtos széles nemzeti szalagon egy szép babékoszoru is volt. — Tudjuk, hogy a színház úgy van a szombattal, mint némely ház a csütörtökkel. A mint rendes az ily házáknál csütörtöki napon a négy tál étel, oly rendes a színháznál minden szombaton a nagy közönség. Ugy kívánná tehát az igazság, hogy ne csak az operai tagok kapnák jutalomestül a szombatot, hanem a dráma személyei is. Hanem ezek, daczára hogy a színház egyenes rendeltetése szerint mindig előnybe lennének helyezendők amazok fölött, a tekintetben legalább úgy látszik, hogy még egyenjoguságig se bírták felküzdeni magukat, mert míg az operai tagok jutalomjátékát (péld. közelebb Bignioét, Benzáét,) a vasárnap után leglátogatottabb szombat napon, addig a drámaiakat (péld. közelebb Lendvaiét, Lendvainét stb.) a rendesen legkisebb közönségű hétfőn látjuk. Az előadást Albrecht, Ö cs. k. Fensége legmagasb jelenlétével szerencsétlété.

** Dec. 18. „Miezbán családja.“ Történeti színmű Szigligetitől.

** Dec. 19. Szigeti József ur első fölleptéül : „A falusiak. Vigj. 3 felv. Irta Szigeti József. A rég óhajtott vendég föllépte fölötti közörmöt kiléptekor hosszas éljenzés és koszoru által tolmácsolta a szépen megtelt színház. E darabbani működését mindenki ismeri. Ma is oly jóízűleg kedélyes volt az mint számtalanszor megirtuk — míg arra alkalmunk volt. — Férfi színészeinket egyidő óta az eredeti tarsalgási darabokban nemzeti öltözettel látjuk szerepelni (pél. Felekit a Fenn az arnyőben stb.) színésznőink közül azonban ma láttuk először magyar derékban és szép nemzeti szalagos pártával Lendvainét, kinek megjelenése, valamint Szathmáriné, Feleki Lendvai, és maga a darab, sok taps és éljenben részesült.

** Dec. 20. „A tücsök.“ A Hugonották voltak előre hirdelve, hanem a szokott oknál fogva (Ellingerné betegsége) megint elmaradt. Fanchon Munkácsi F-né volt. Sok dicsérettel szoktunk e szerepéről mintegy másfélév előtt irni, azokat ma is ismételhethők; a sok közt ma is legművészbibnek találunk azon jelenetét, melyben Landry iránti szerelmét, Landry s ennek apja előtt eltagadja. Tóth Soma kis szerepét ma Szilágyi Béla játszta. Azért említjük meg, mert Strohmayer k. a. nevez. hette ugyan amazz „apró tánczosnak,“ de ezt nem-

Figyelemreméltó!

lapunk 1860-ik évi folyamát illetőleg!

A magyar **hazai divatnak örvendetes terjedése**, illetőleg a legelőkelőbb körökbeni felkarolásával **uralkodóvá létele** arra ösztönze bennünket, — hogy a hazai **magyar női divatnak állandó és legilletékesebb képviseléséről** gondoskodjunk, hogy annak országos elterjedését, az előforduló divatváltozatok szerint, honfui feladatunkhoz képest, előmozdítsuk. E célra szerencsések voltunk megnyerni

KLEIN KÁROLYNÉ

asszony női ruhadivatáru üzlet tulajdonosné közreműködését, ki-

nek elismert izlésü raktárát a hazai elegans világ eddigelő is legnagyobb mértékben kedvelte, s kinek közreműködése, illetőleg közlései nyomán képesítve leszünk a hazai s kellő esetben a külföldi **legujabb, legizlésteljesebb divatcikkeket eredeti rajzban, szakavatott magyar-
rázatokkal leggyorsabban közölni.** Mindjárt új évi, — ha csak lehet — első számunkban adandunk egy általa összeállított, teljes kivitelü divatképet, melynek sikere után t. előfizetőnőink meggyőződhetni fognak ez intézkedésünk gyakorlati hasznáról s célszerűségéről.

 Melléklet : „Magyar könyvjegyzék“ Heckenast Gusztáv pesti könyvkereskedéséből.

Felelős szerkesztő : **Vajda János.** — Kiadó-tulajdonos : **Heckenast Gusztáv.**

Pest, 1859. Nyomatott Landerer és Heckenastnál. Egyetem-utca 4-ik sz. a.

VIDÉKI LEVELEK.

Debreczen, decemb. 15 1859. — Nem találkoztván mostanában a „Nővilágban“ egyik-másik érdemdús debreczeni levelező nevével, ki időszaki viszonyainkat, városunk társadalmi mozzanatit csak pár szóval is érintette volna, — bátorságot veszek, a hosszas hallgatás óta történt változatokról, — különösen városunk szellemi eléhaladását tekintve — néhány sort közzé tenni. Alig féltve, midőn több helybeli levelező örömtől dagadó kebellet írta újdonságul: hogy nemes városunk nyomdája mellett, egy másik is tevékenységbe tétetett, Telegdi és Okolicsányi czége alatt. Amde ebből szőtt vérmes reményeink csakhamar szétfoszlottak; mert eddigelé nem láttunk belőle mást mint a ponyva-irodalom számára holmi Genovévát, Sármán királyt, Disznófejű leányzót, stb. kikerülni. Közelebb ugyan került ki e sajtó alól valami Munkási Kálán nevű fiatal embertől Paul de Kock egyik regényének magyaritványa, mely azonban még most — hemzsegvén benne a nyelvhelyesírási hiba, csak irálygyakorlatul tekinthető, s a kiadó tekintélyét csak csökkenti. — De térjünk örvendetes újdonságra! Néhány nap előtt érkezett városunkba Hügel Otto könyvkereskedő, ki helybeli könyvtáros Csáthy Lajoshoz társul szegődvén,

buzgalma lehetőségessé tette máris, hogy bármi jeles hazai s külföldi irodalmi terméket, a megjelenés után azonnal olvashatunk; ki egyszersmind fa, réz- és aczélmetszetű képek nagy választékával látta el kereskedésüket: szóval, a legméltányosban irhatom, hogy a hijányt e részben, mi városunkban igen is érezhető volt, a vállalkozó szellemű ifju, teljesen kipótolni látszik.

Említést érdemel még Kulini Nagy Benő azon vállalata, mely az általa szerkesztett „Debreczeni emlény“-ben nyilvánult, és mely már pár nap alatt elhagyja a sajtót. E husz ivre terjedő diszes kiállítású könyvtiszta jövedelme az itt közelebb (!) építendő színház alaptőkéjéhez csatoltatik.

Jelen hó 12-én a városi nagy tanácsteremben műkedvelők hangversenye s dalárdája tartatott meg; a begyült szép összeg városi kórház építésére fordittatik. A hölgyek ez alkalommal többnyire magyar öltönyben jelentek meg. A roppant terem zsufolva volt. A műkedvelő hölgyek közül külön-két szép pártás honleány ragadá meg a figyelmet a sok kellemmel zongorázó Simonffy Erzsi urhölgy s a bájdalu Káffka Teréz kisasszony. Az általános lelkesültség szünni nem akarató tapsban tört ki. Máskor többet irand rendetlen levezője.

Öszinte György.

H I R D E T É S E K.

Rendkívüli nagy választékban s a legújabb párisi minta szerint készített

KÖPENYEK, MANTILLÁK

és

DOLMÁNYOK

45 (9—0)

a legolcsóbb kelméktől a legfinomabbakig; valamint a jelen évszakra

NŐI-DIVAT-ÁRUK

igen jutányos áron ajánlatnak:

RÖMER ÉS HECKENASTNÁL

PESTEN,

(a vaczi-utcza kezdetén Mocsonyi-féle szöglet házban).

Érdekes ujévi ajándék!

Tanító nélkül megtanulhatni :

a **szépirást**, az ujonnan feltalált **cölographia** (vágány-irtanmód) szerint, a cs. kir. szab. kézműszerü készüllet által mely 2 képészeti betütábla (szabályzó), 1 csont- és 1 faszegből, 24 gyönyörü szép mintalap, 1 magyar utmutatás- és 1 tárczából áll, ára postán küldve **2 ft. 80 kr.** ujpénz.

Ezen új találmány különös czélszerűsége nemcsak a megnyert cs. kir. szabadalom, hanem a cs. kir. oktatási hatóság részéről, ugyszintén Pest-Buda és Bécs legjelesb szakértő-férjai által is elismertetett.

Ezenkívül (német nyelvben) a kereskedelmi, iparüzleti és gazdaszati **könyvvitel** ára **1 ft. 15 kr.** ujpénz. **A fej- és írásbeli számtan 1 ft. 50 kr.** ujpénz.

 Kapható a szerző **BRAUN ARNOLD** kereskedelmi tanoda-igazgatónál, király-utca 5-ik szám alatt Pesten. 55 (1).

Legújabb könyvek :

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten megjelent, s minden könyvkereskedésben kapható, Pesten **Pfeiffer Ferdinánd**-nál (uri-utca)

ÉVA.

REGÉNY.

Irta **JÓSIKA JÚLIA.**

Ára a két kötetnek **2 ft. o. é.**

JÓKAI MÓR MUNKÁI

XIII. XIV. XV. XVI. kötet.

Egy-egy kötet ára **40 kr. o. é.**

TARTALOM : XIII. Koronát szerelemért. — A Hargita (székely népmonda). — A kalmár és családja. XIV. Petki Farkas leányai (regényes kép a multból). — Háromszéki leányok (novella). — A két szász (történeti humoreszk). XV. Regék. XVI. Carinus (historiai novella). — A nagy-enyedi két füzfa. (Beszély).

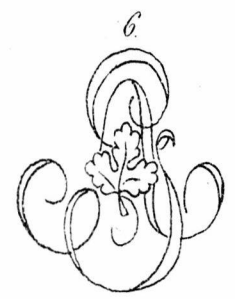
Tóth Kálmán összes költeményei.

2 kötet. (A költő arczképével). Ára **3 ft. o. é.**

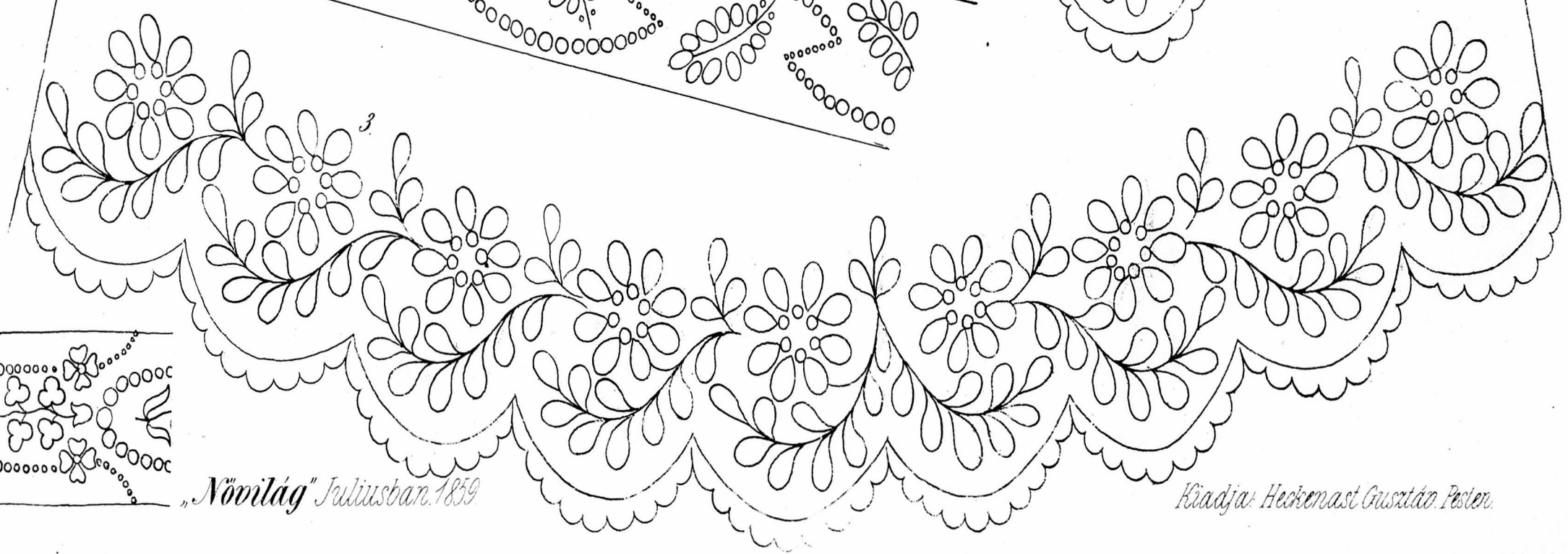
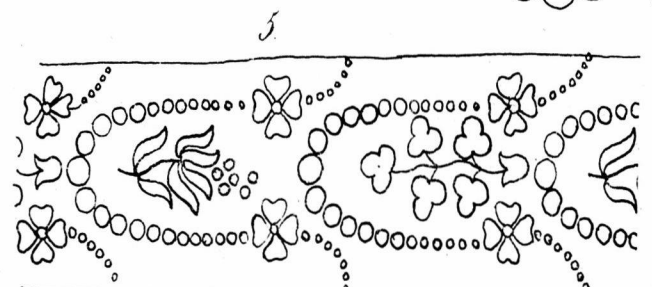
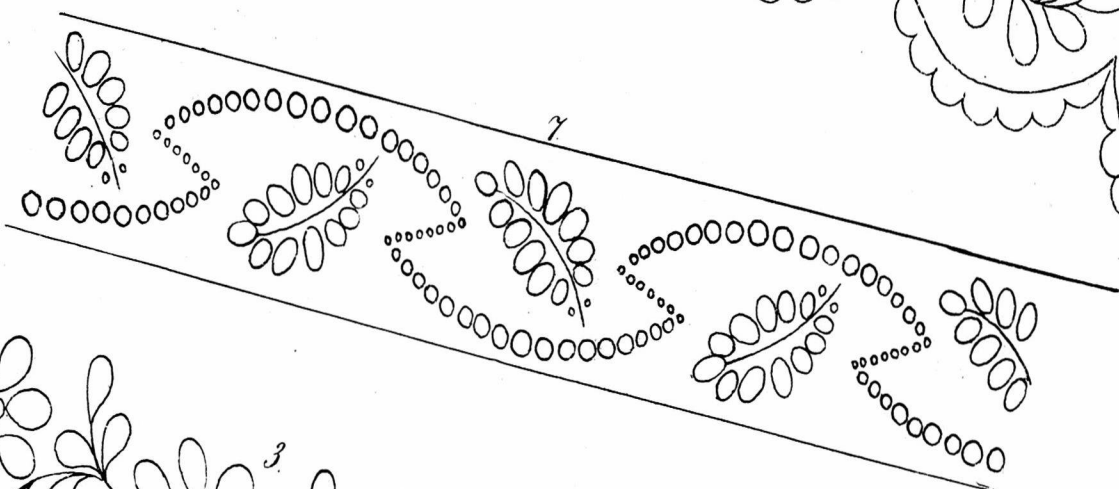
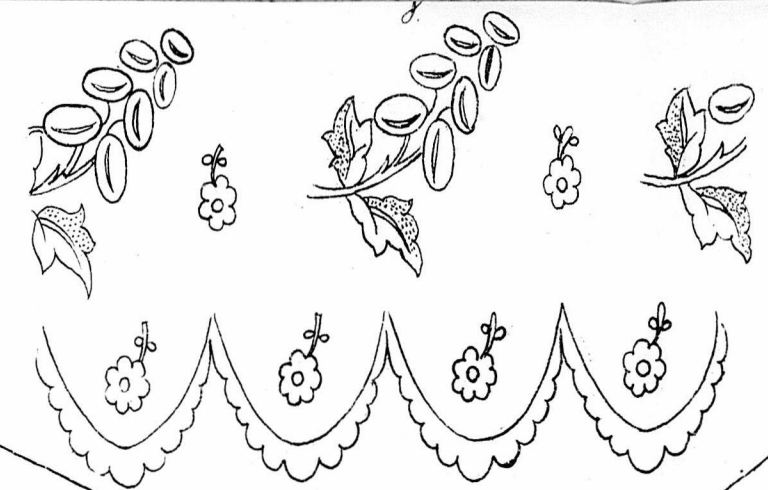
51 (3-3)

Kapható egyébiránt : Aradon Goldscheider Henrik. — Debreczenben Telegdi Lajos — Kecskeméten Gallia Fülöp, — Kolozsvárott Stein János, — Maros-Vásárhelyen Wittich József, — Miskolczon Fränkel Bernát, — Nagyváradon Hollósy Lajos, — Szatmáron Lehotzky János, — Szegeden Bába Imre, — Selmeczen Foerges Ágoston, — Posonyban Wigand Károly, könyvvarus uraknál.

Pest, 1859. Nyomatott Landerer és Heckenastnál. Egyetem-utca 4-ik sz. a.

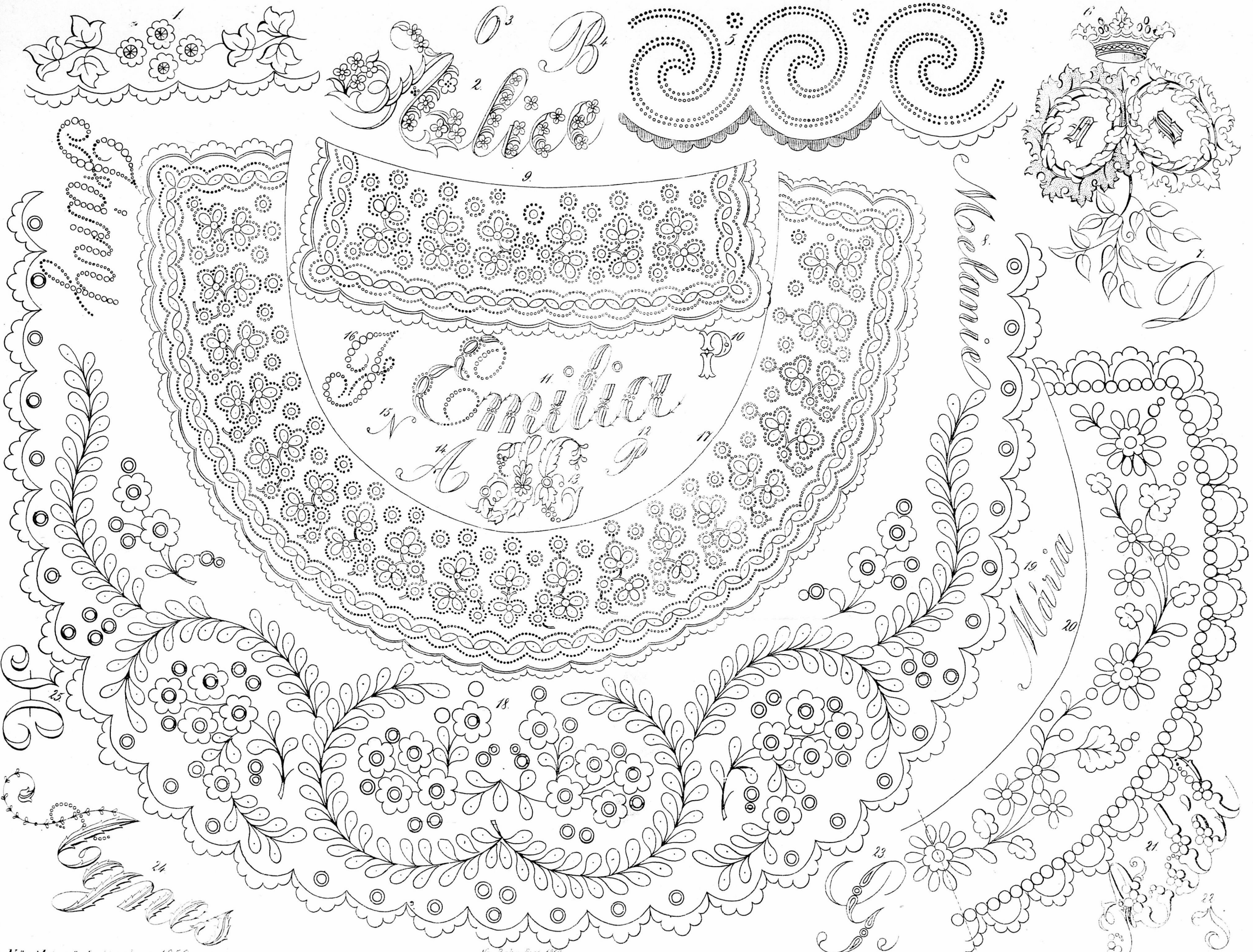
2

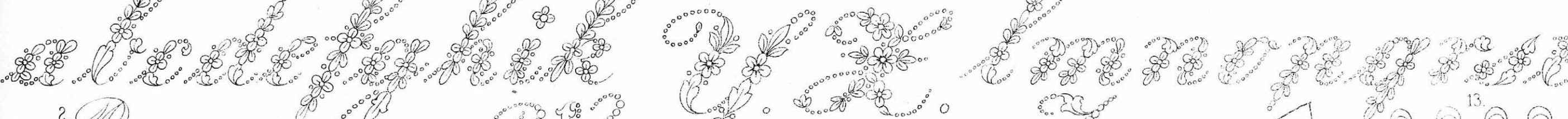
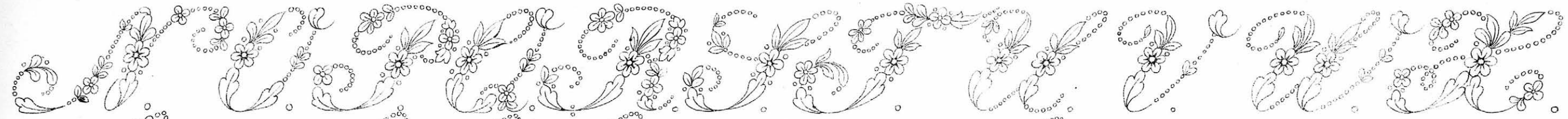
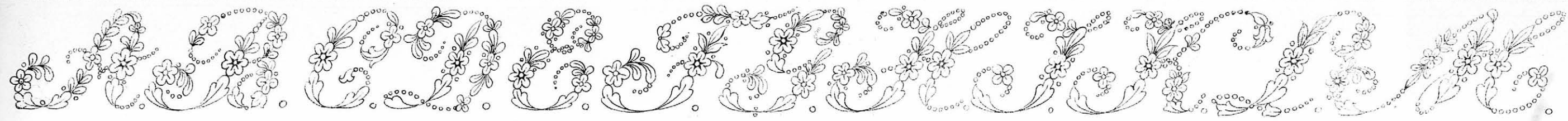

Nyomol. Rohr. Pest, 1859

„Növilág” Juliusban. 1859

Kiadja: Heckenast Gusztáv Pester.

2. R

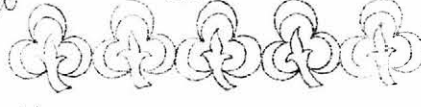
3.

21.

1.

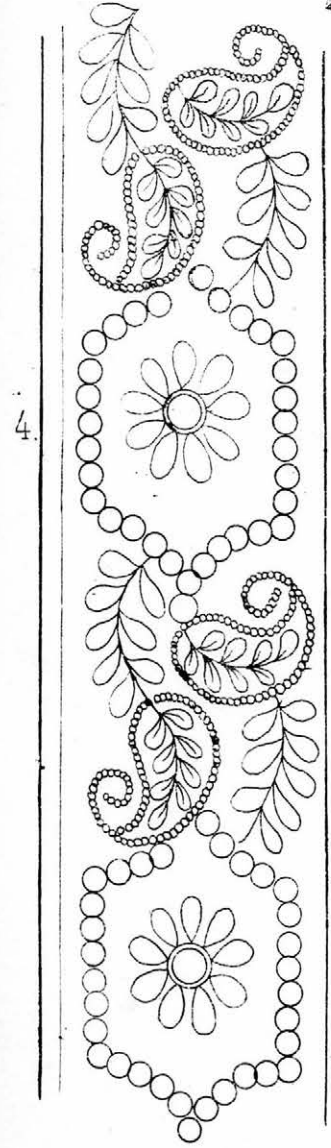
20.

13.

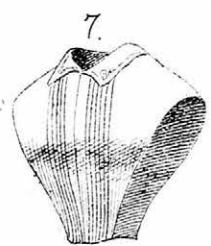
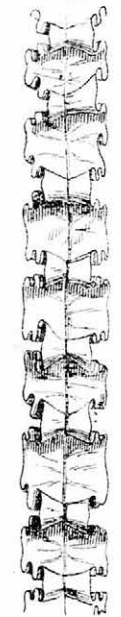

5.

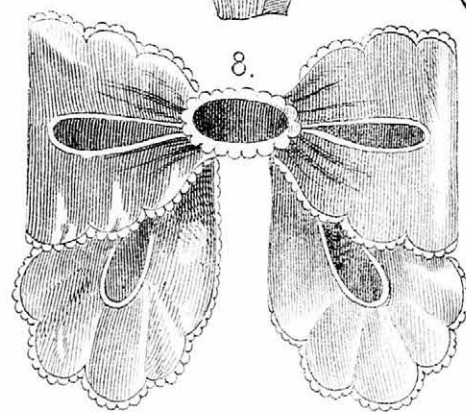
6.

4.

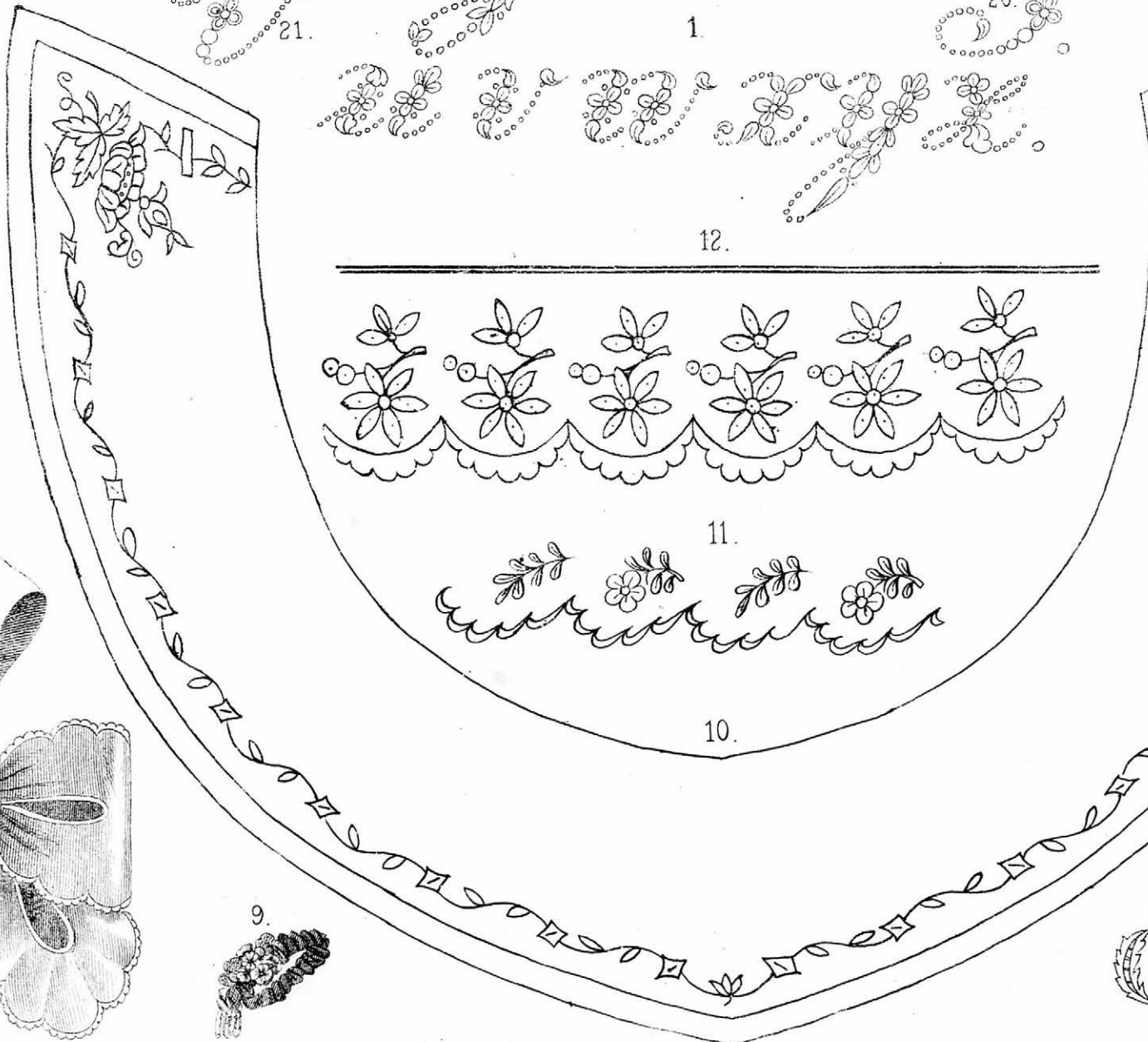
7.

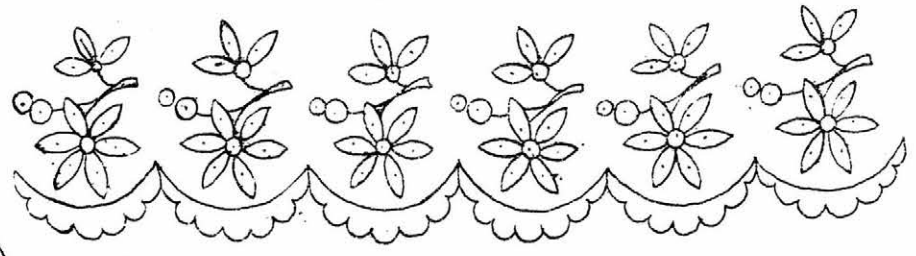
8.

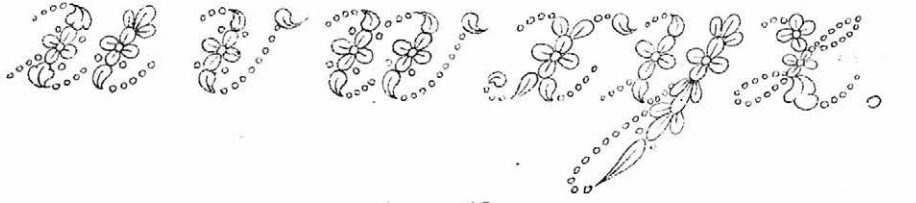
9.

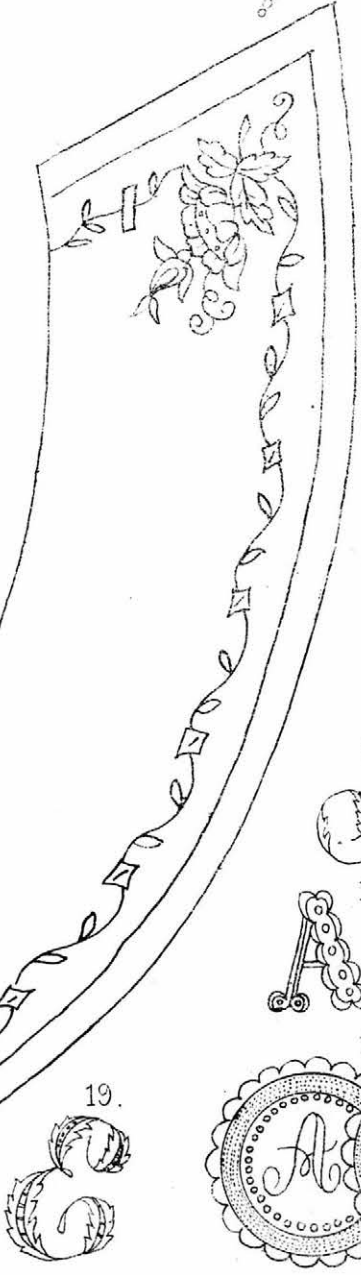
10.

11.

12.

14.

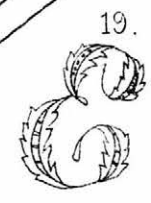
16.

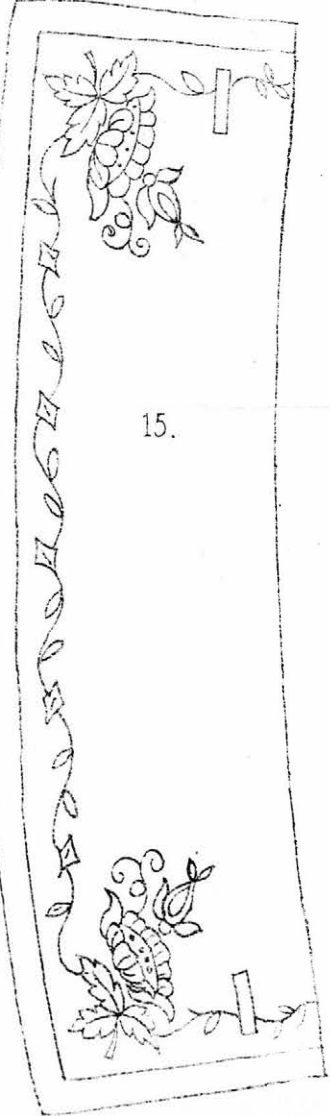
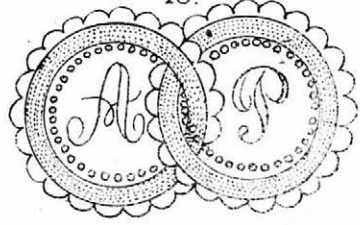
17.

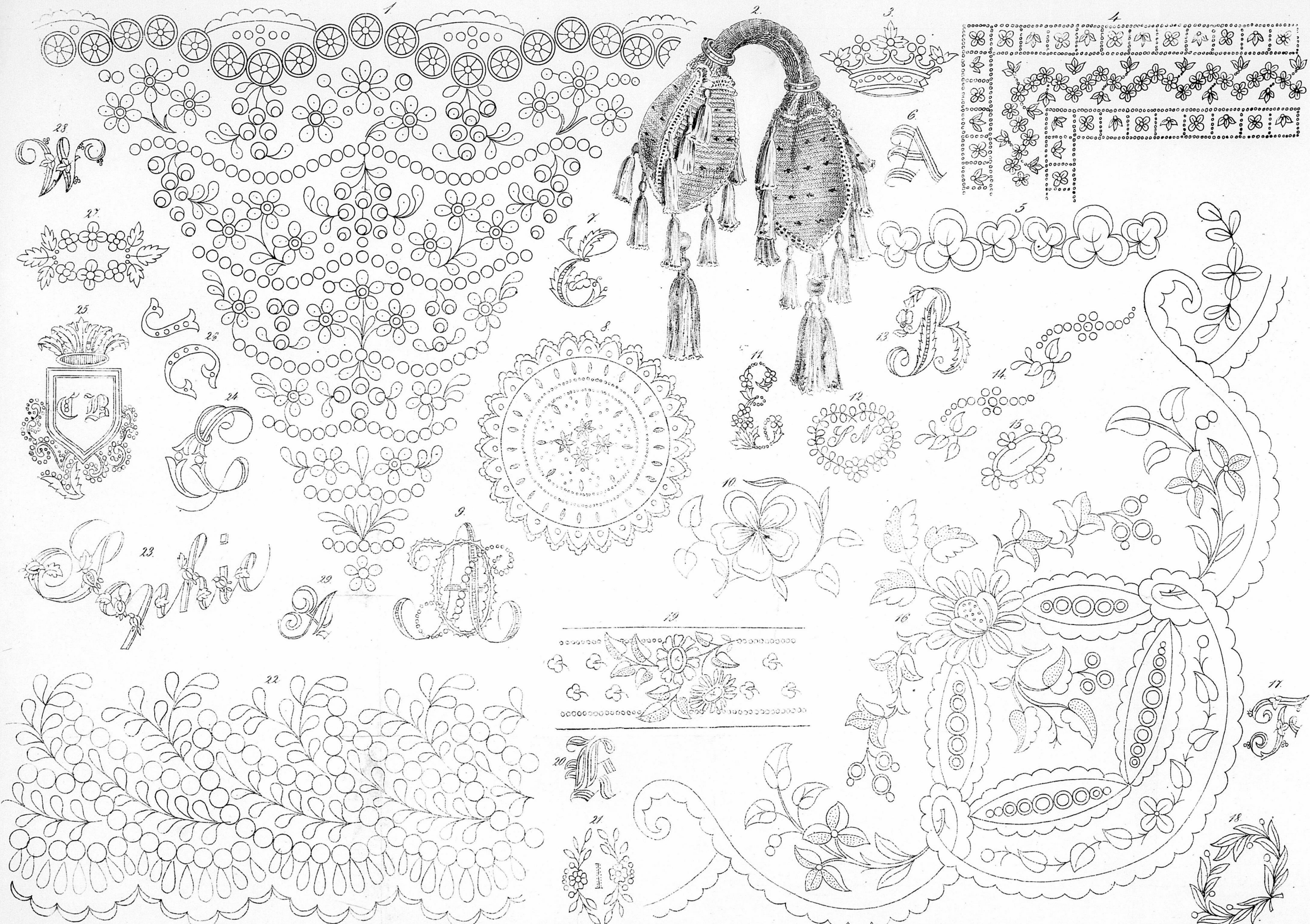
18.

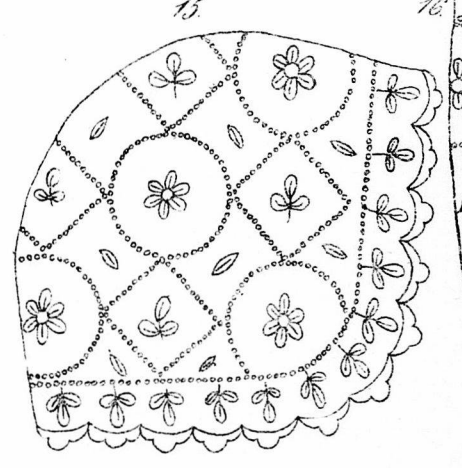
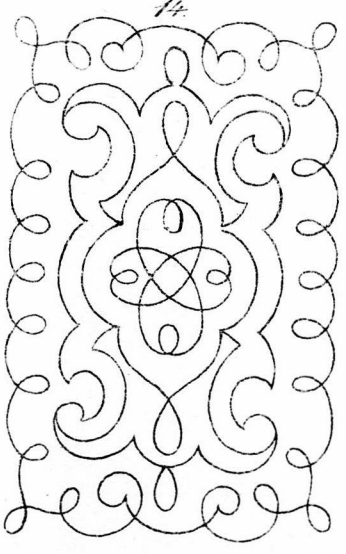
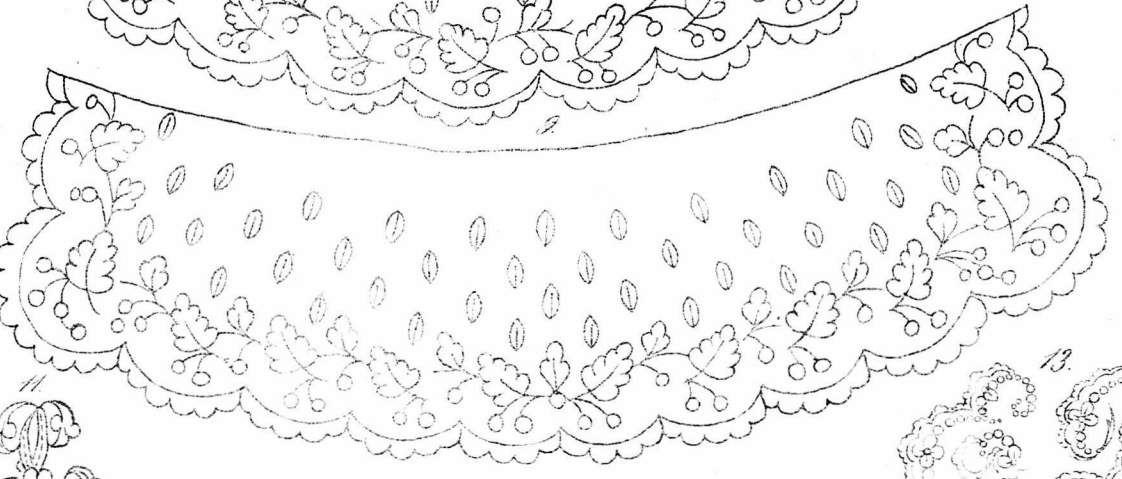
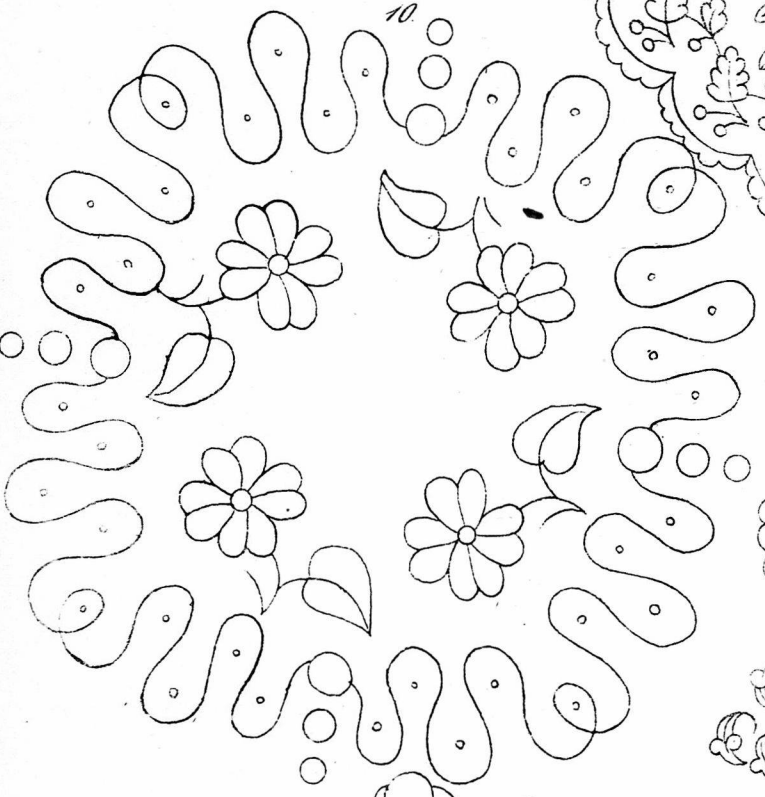
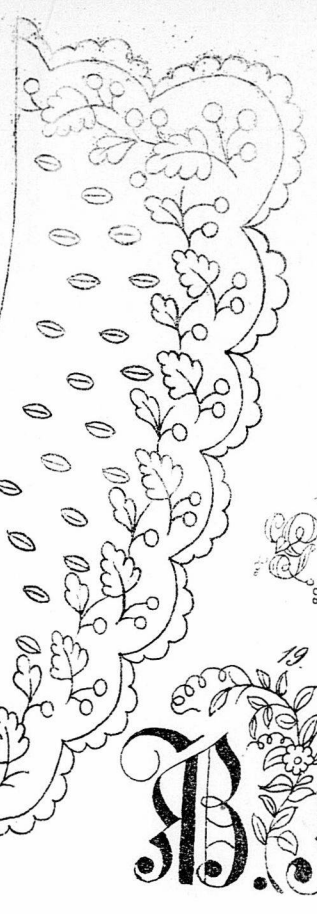
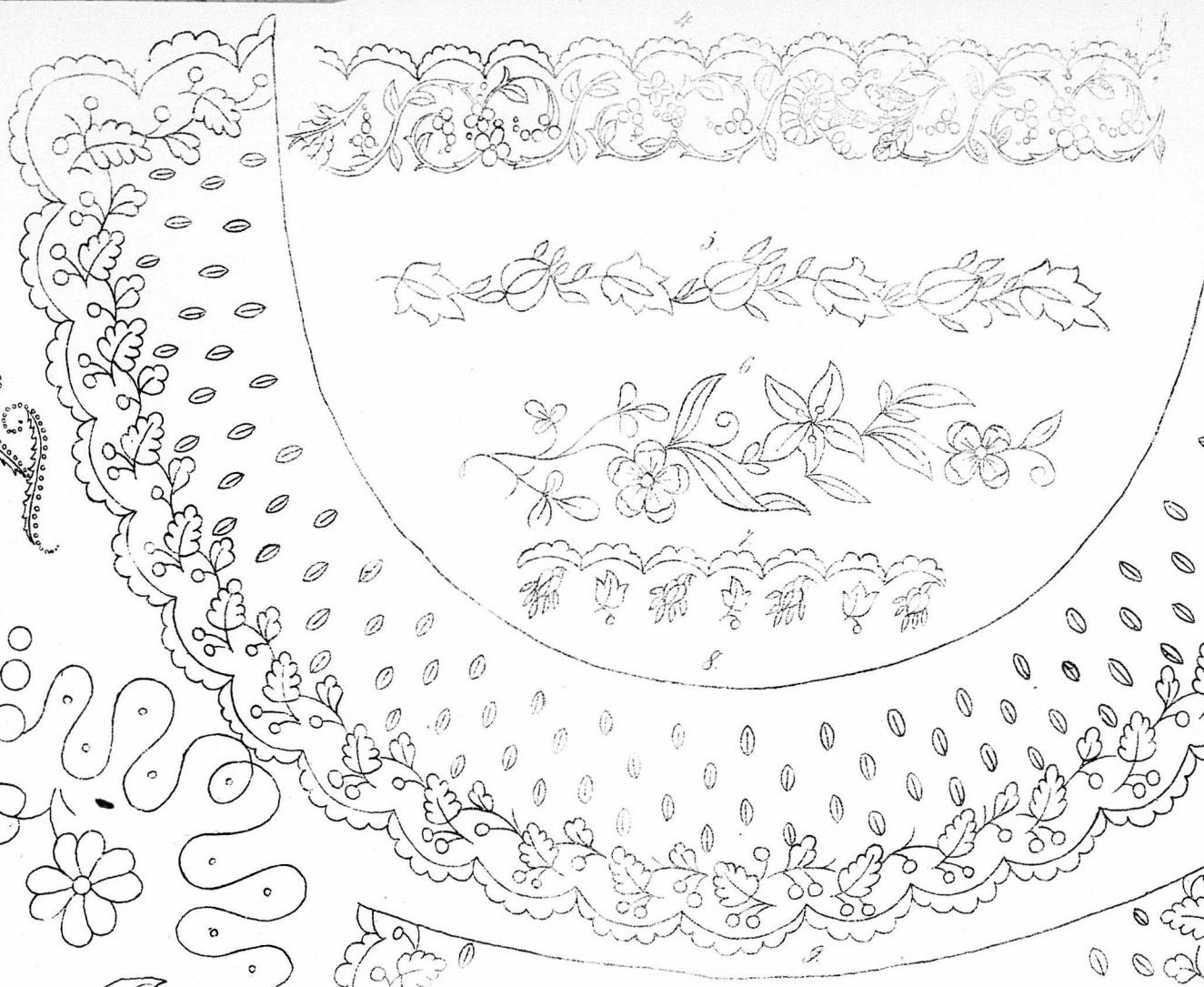
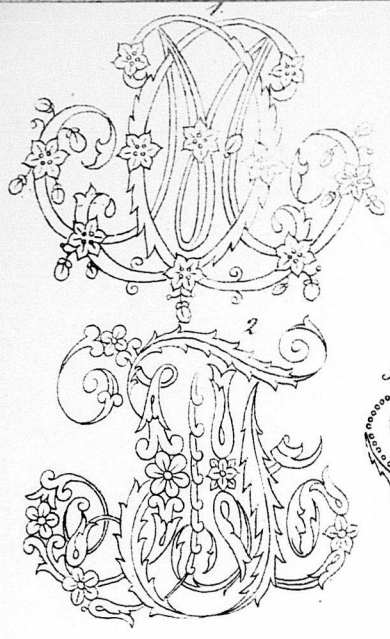

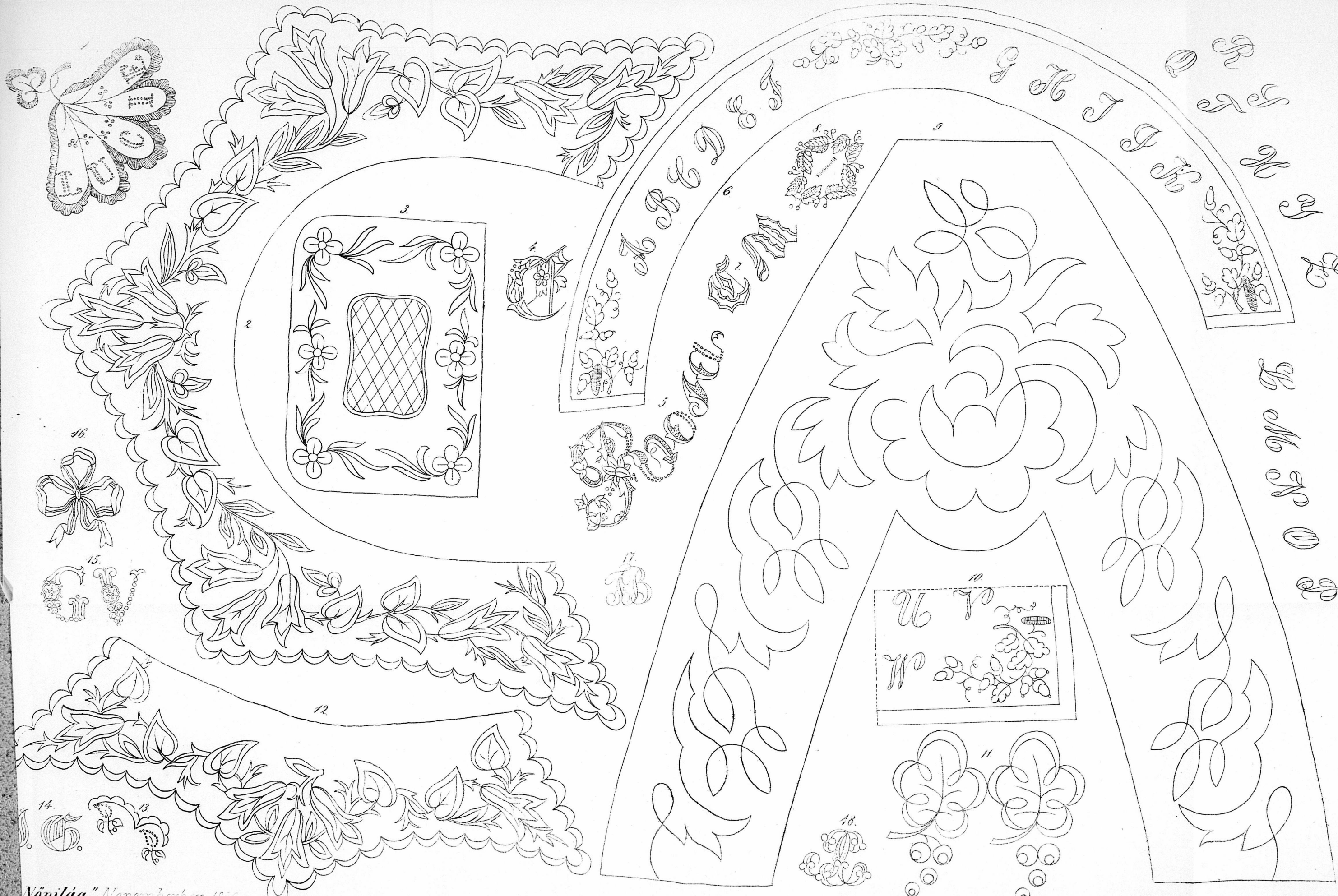
19.

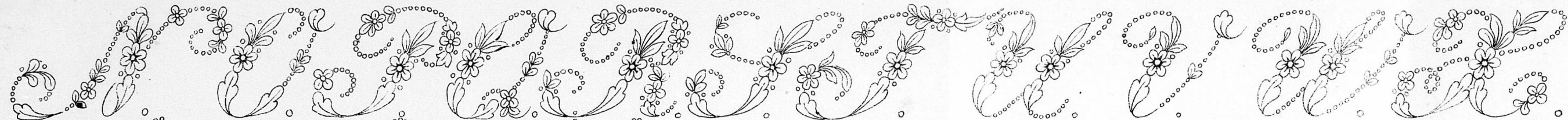
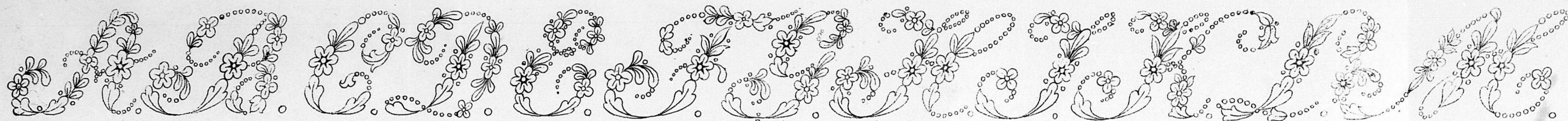

15.

2. R

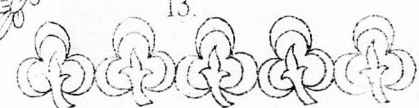
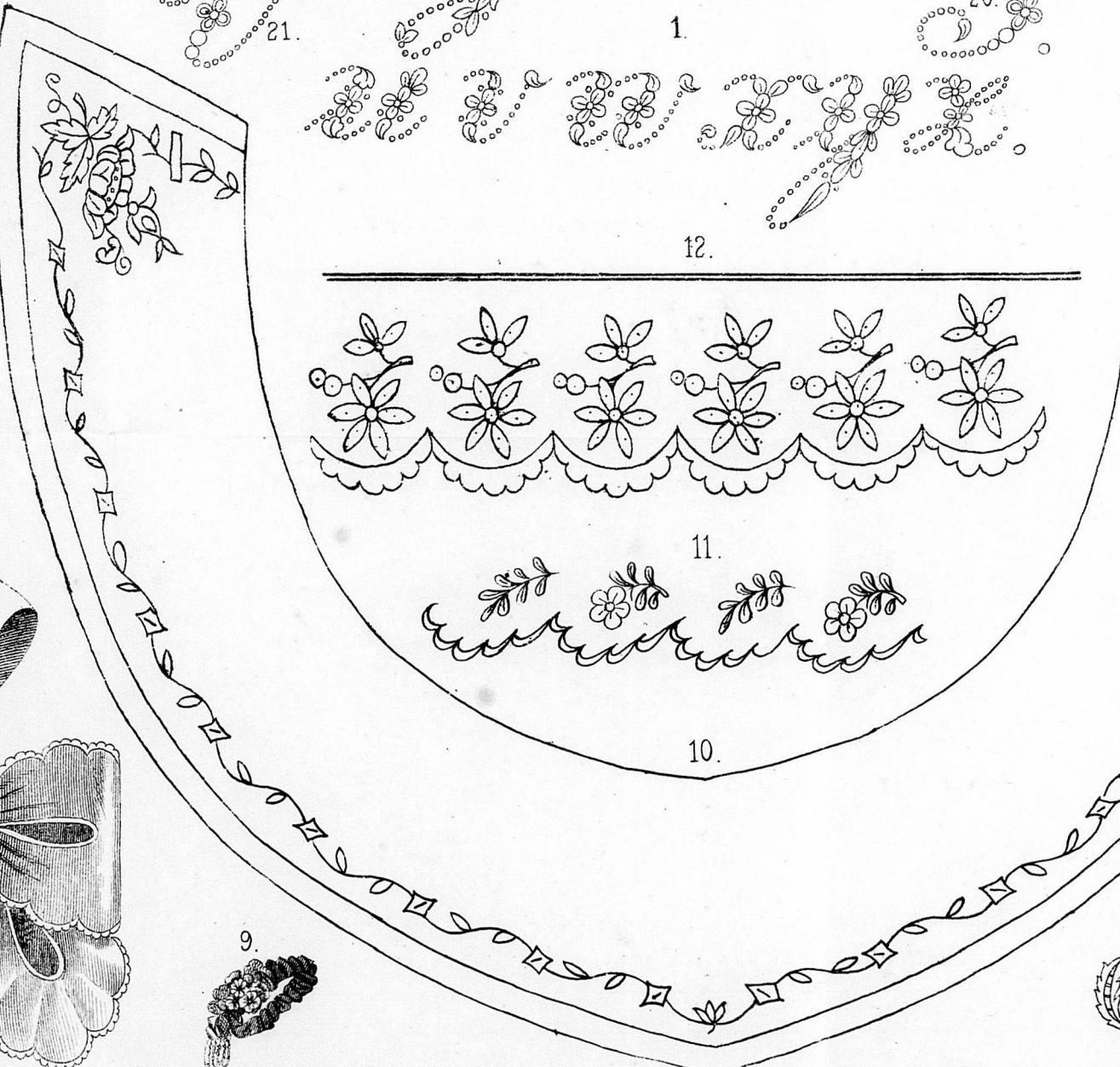
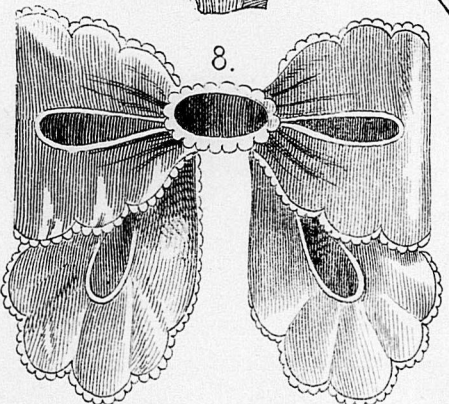
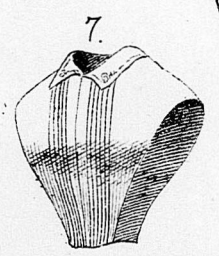
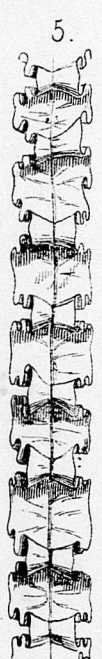
3.

21.

1.

20.

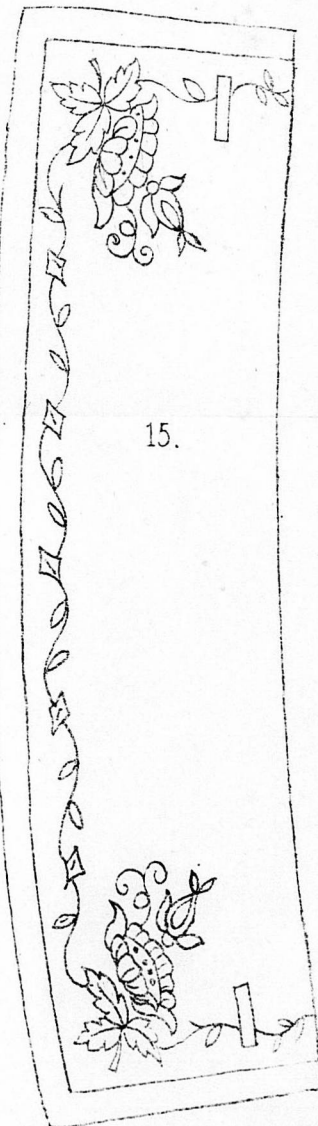
13.

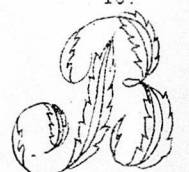
14.

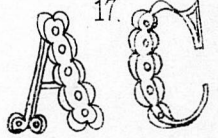
15.

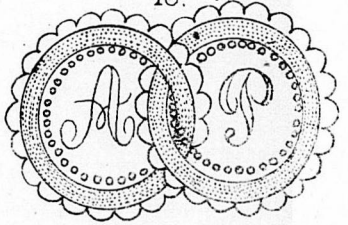
16.

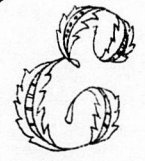
17.

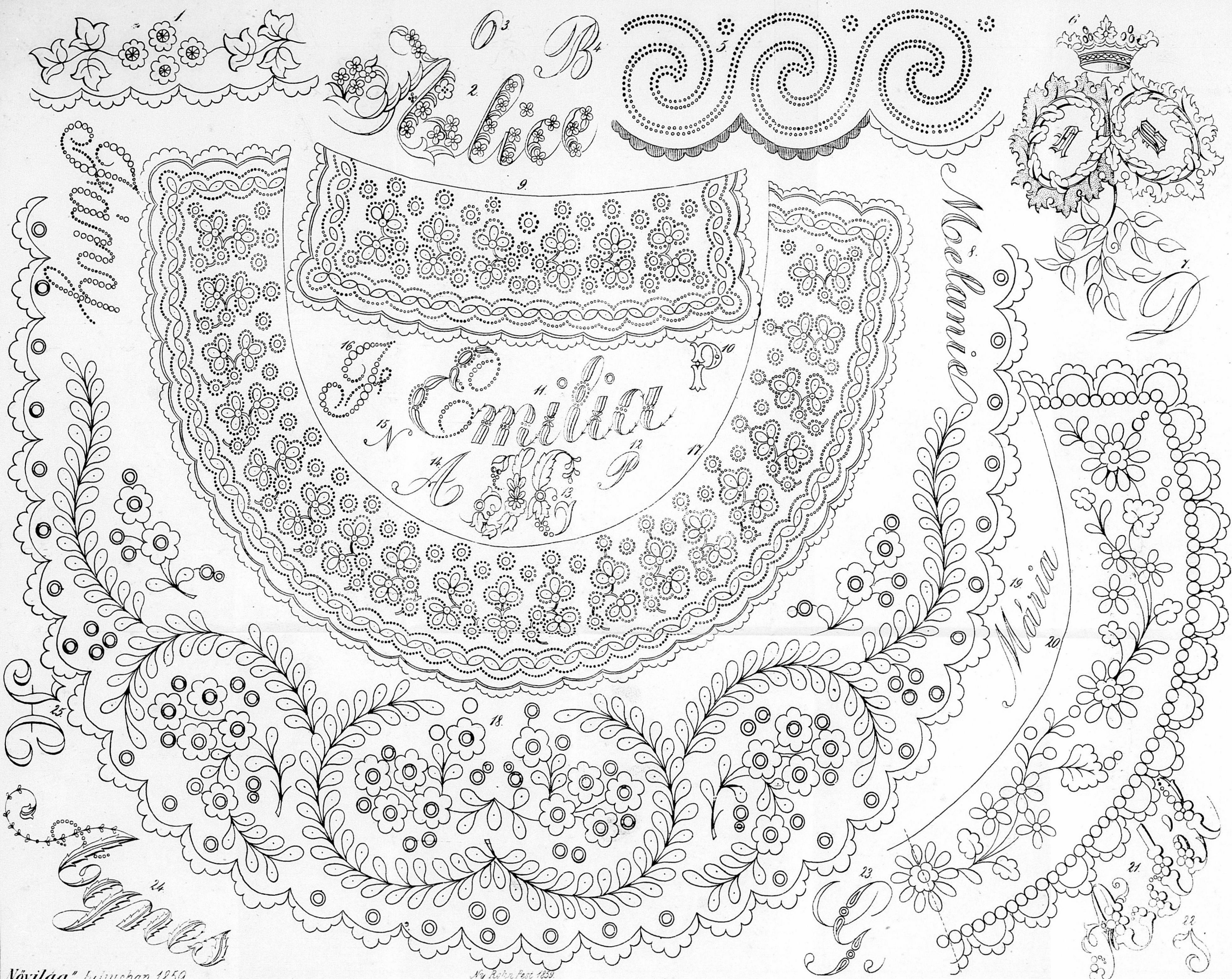

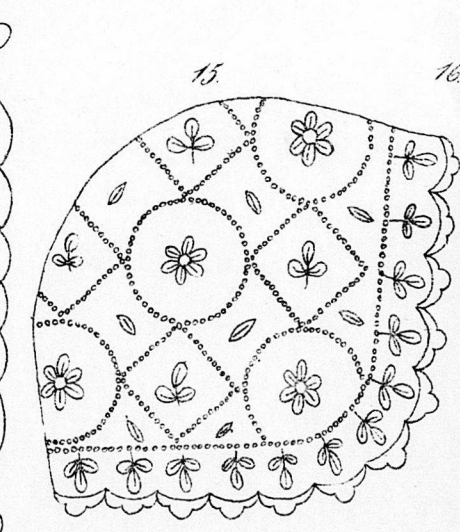
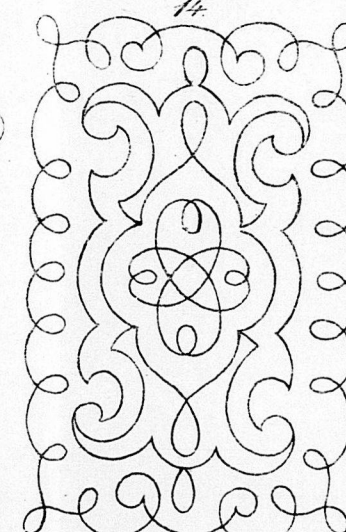
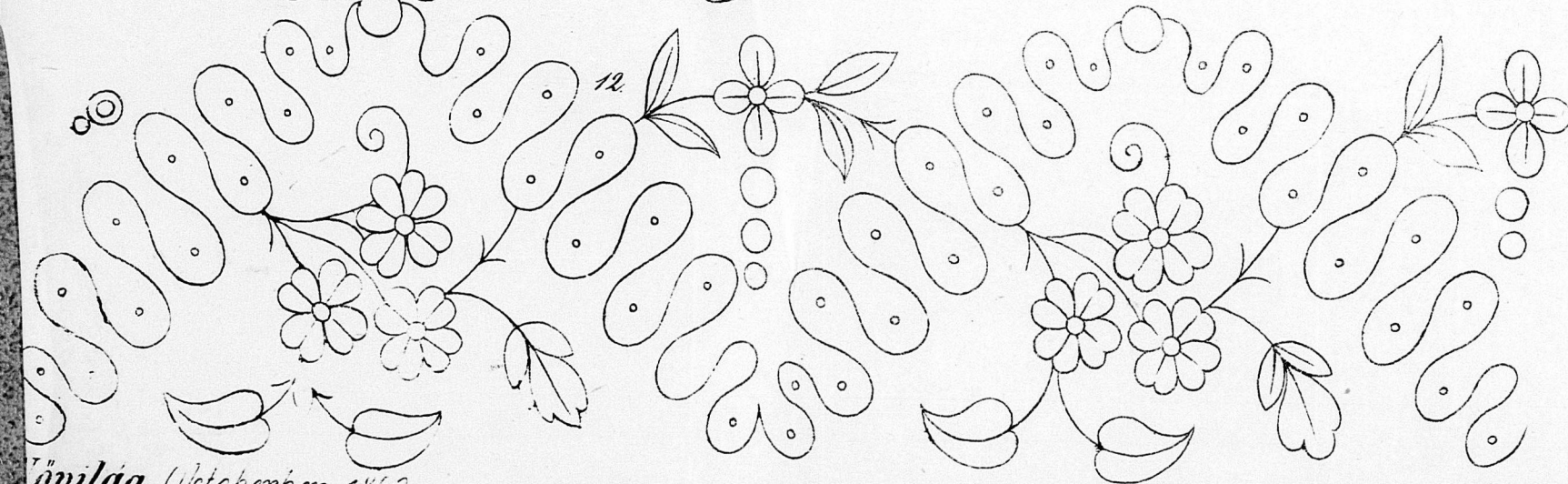
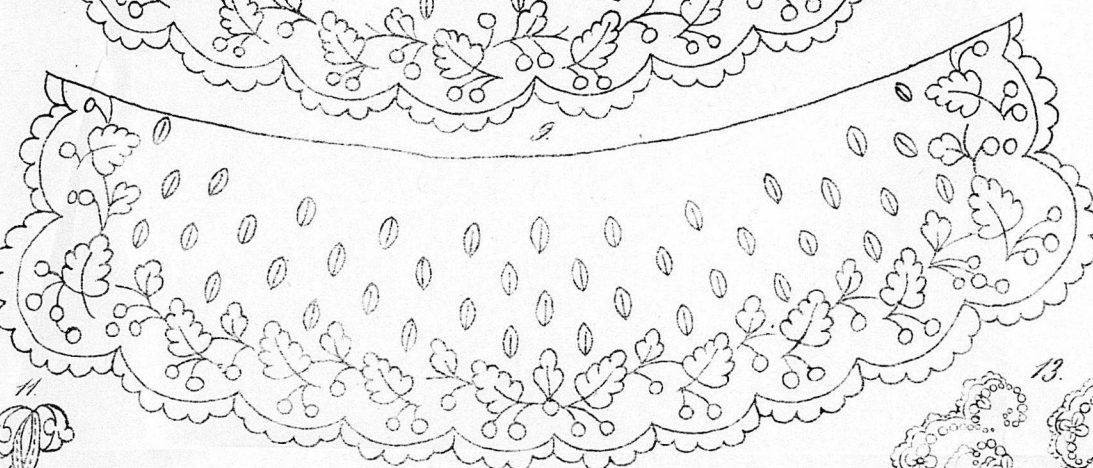
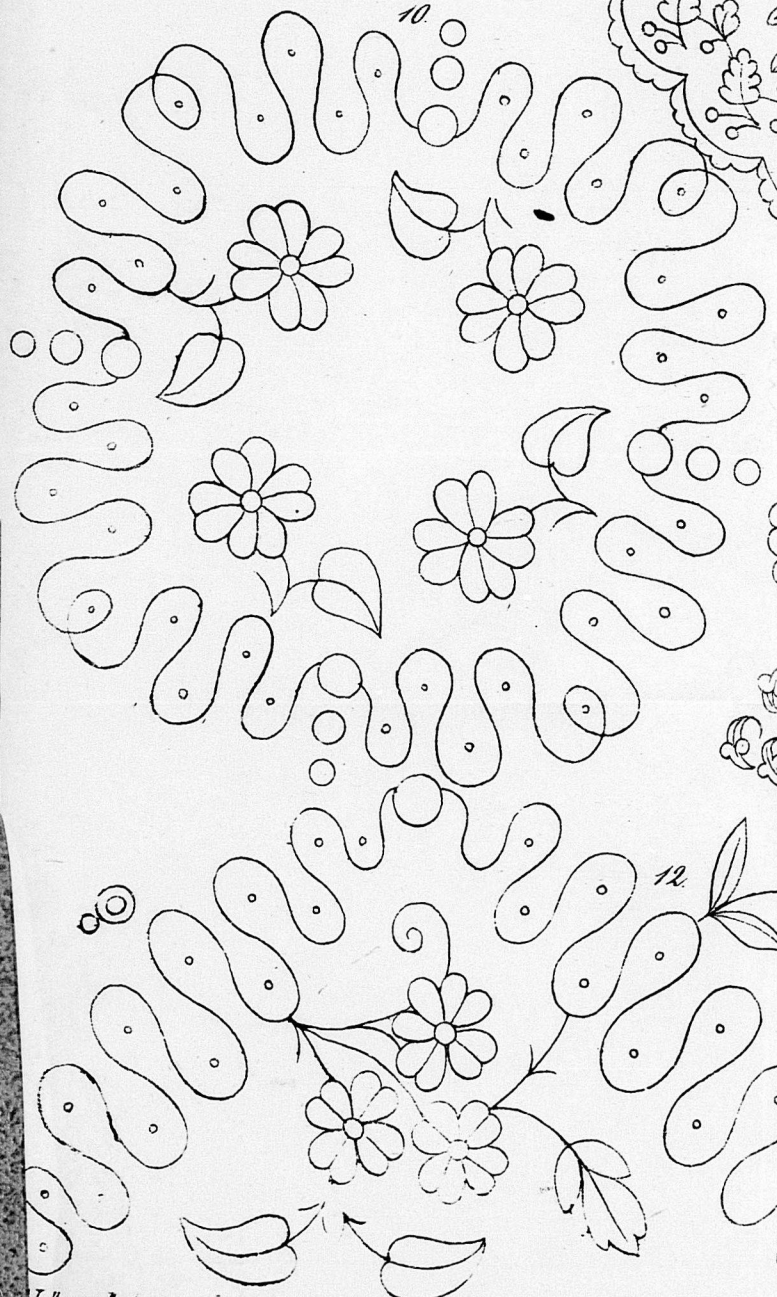
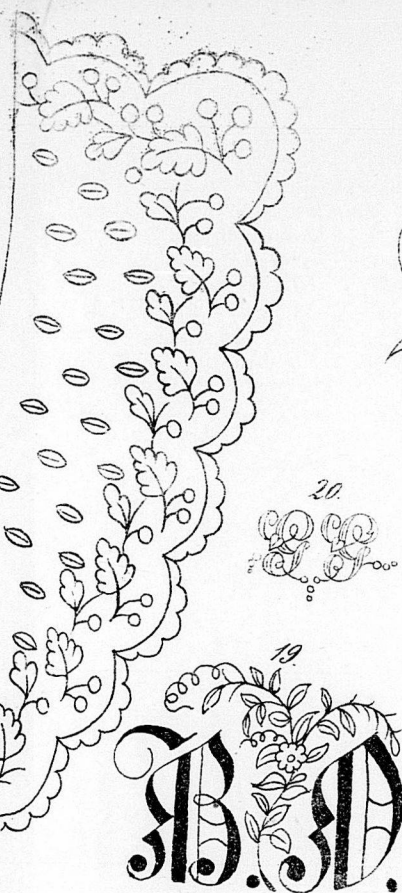
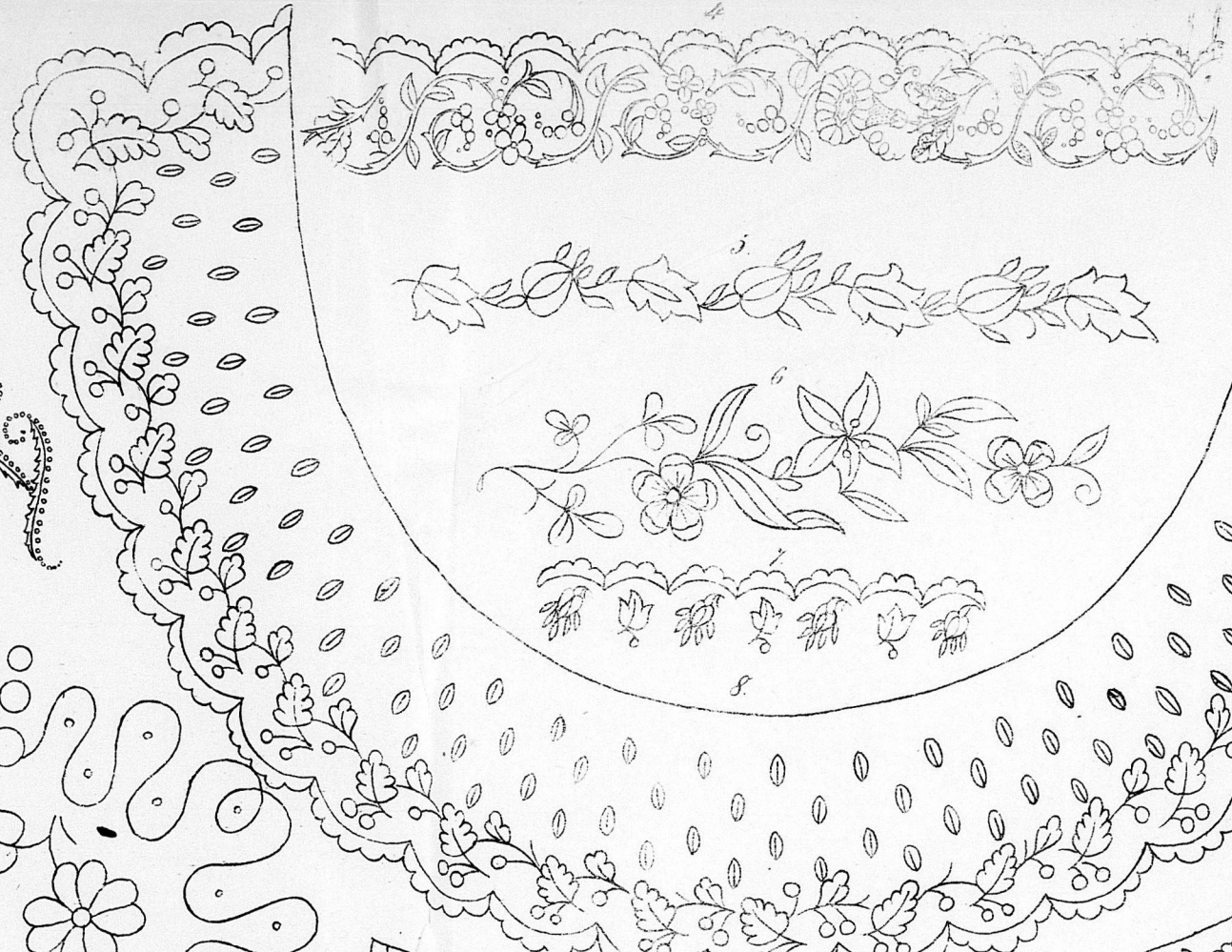
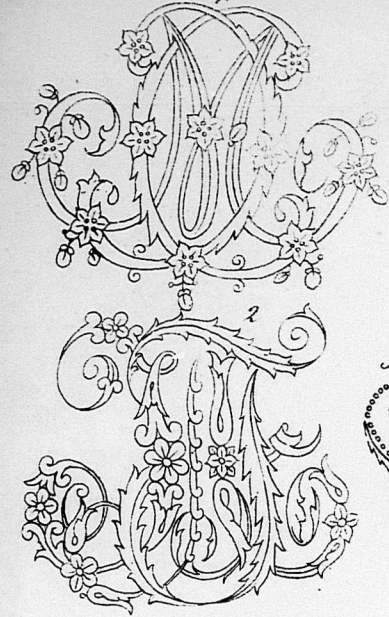
18.

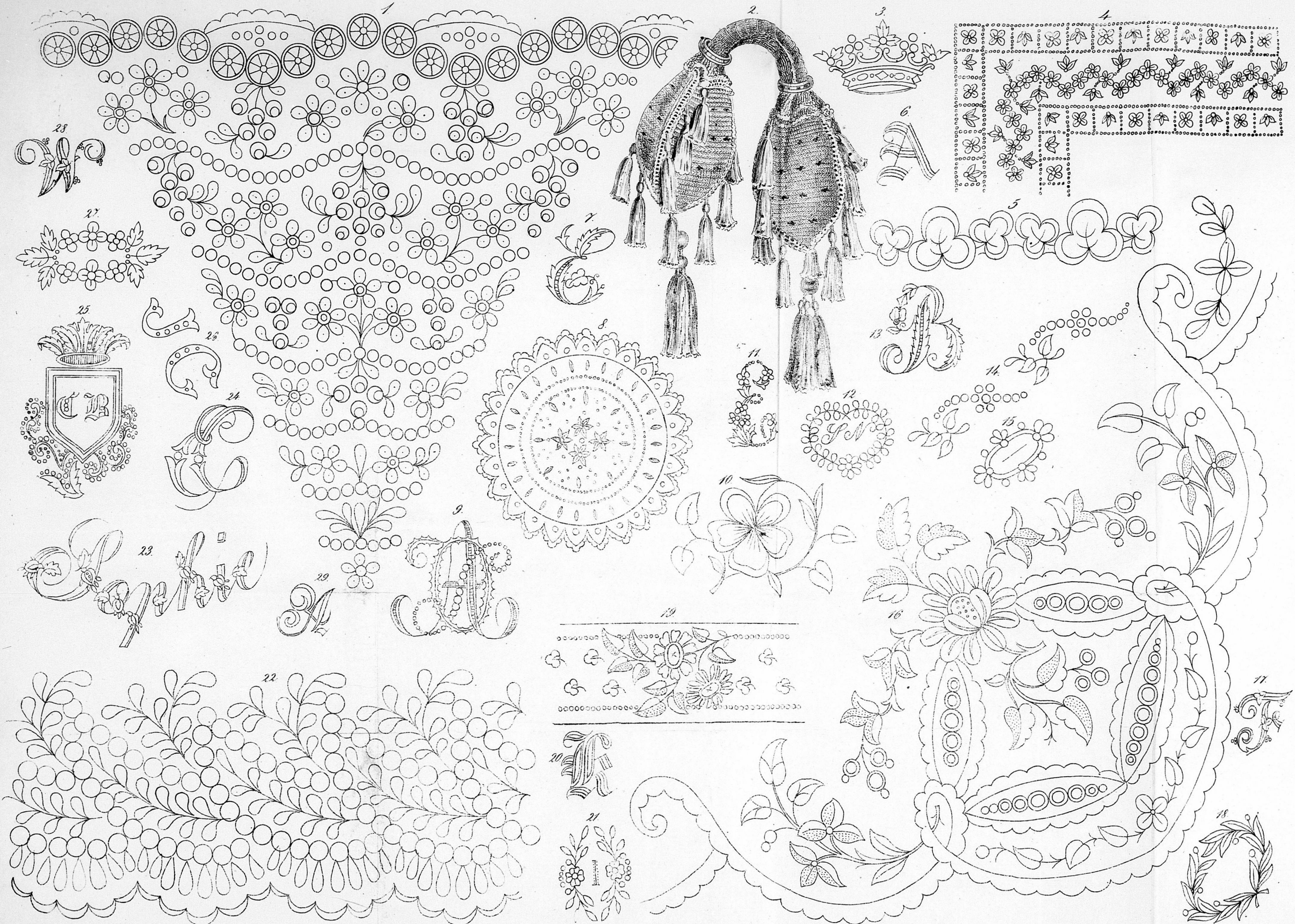

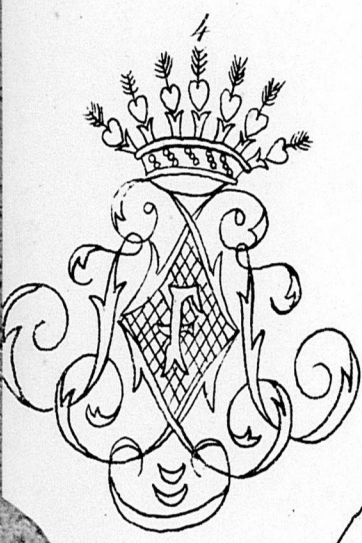
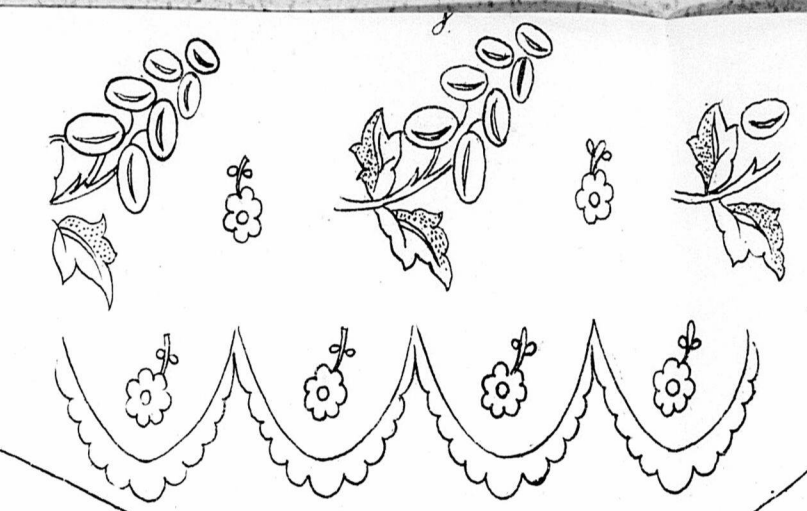
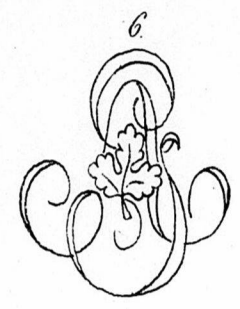
19.

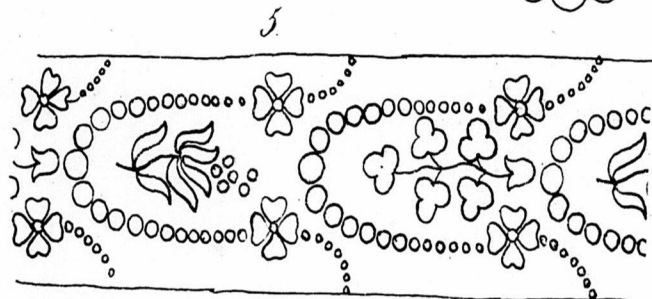
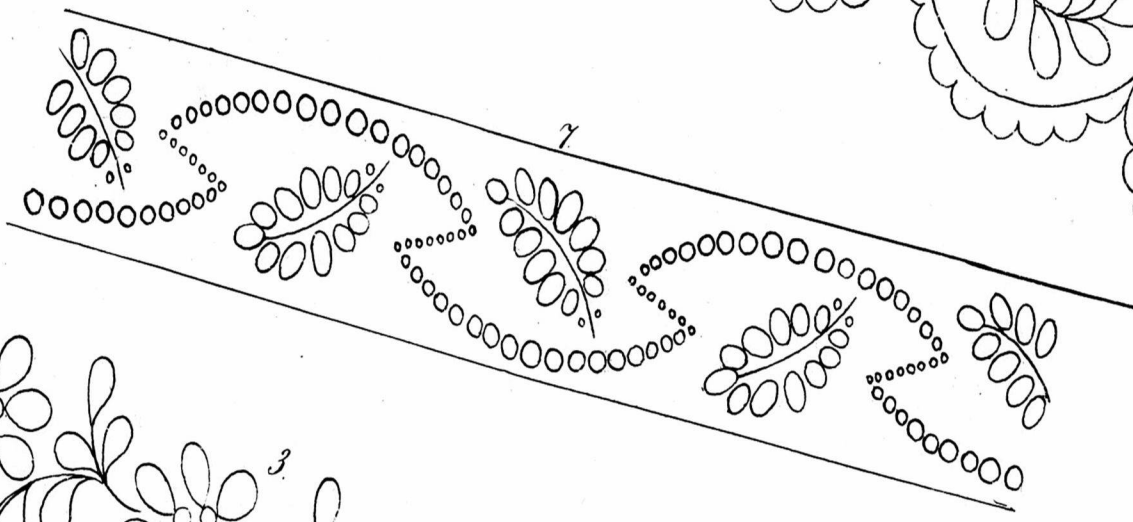
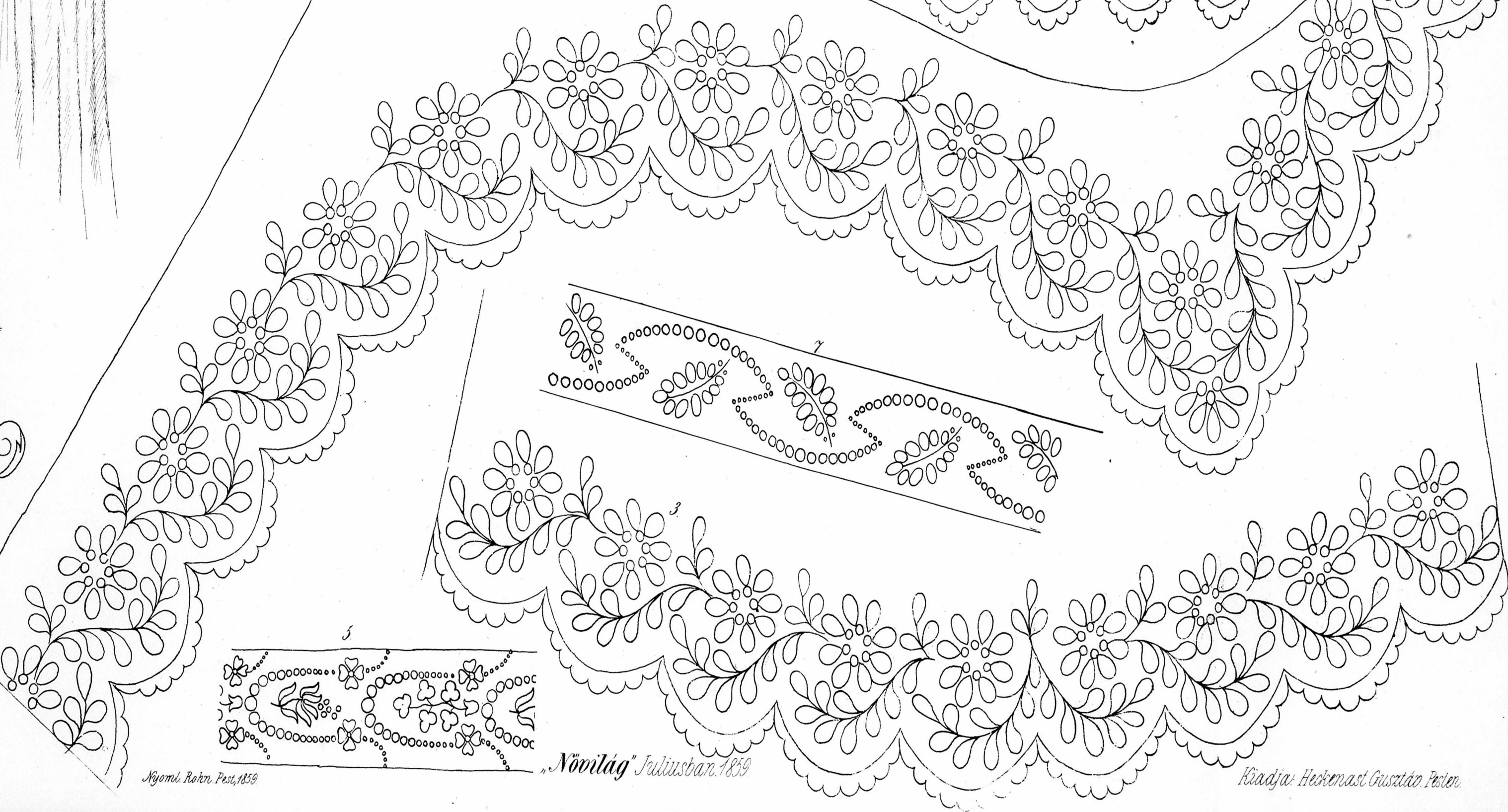

2

Nyoml. Rohn. Pest, 1859

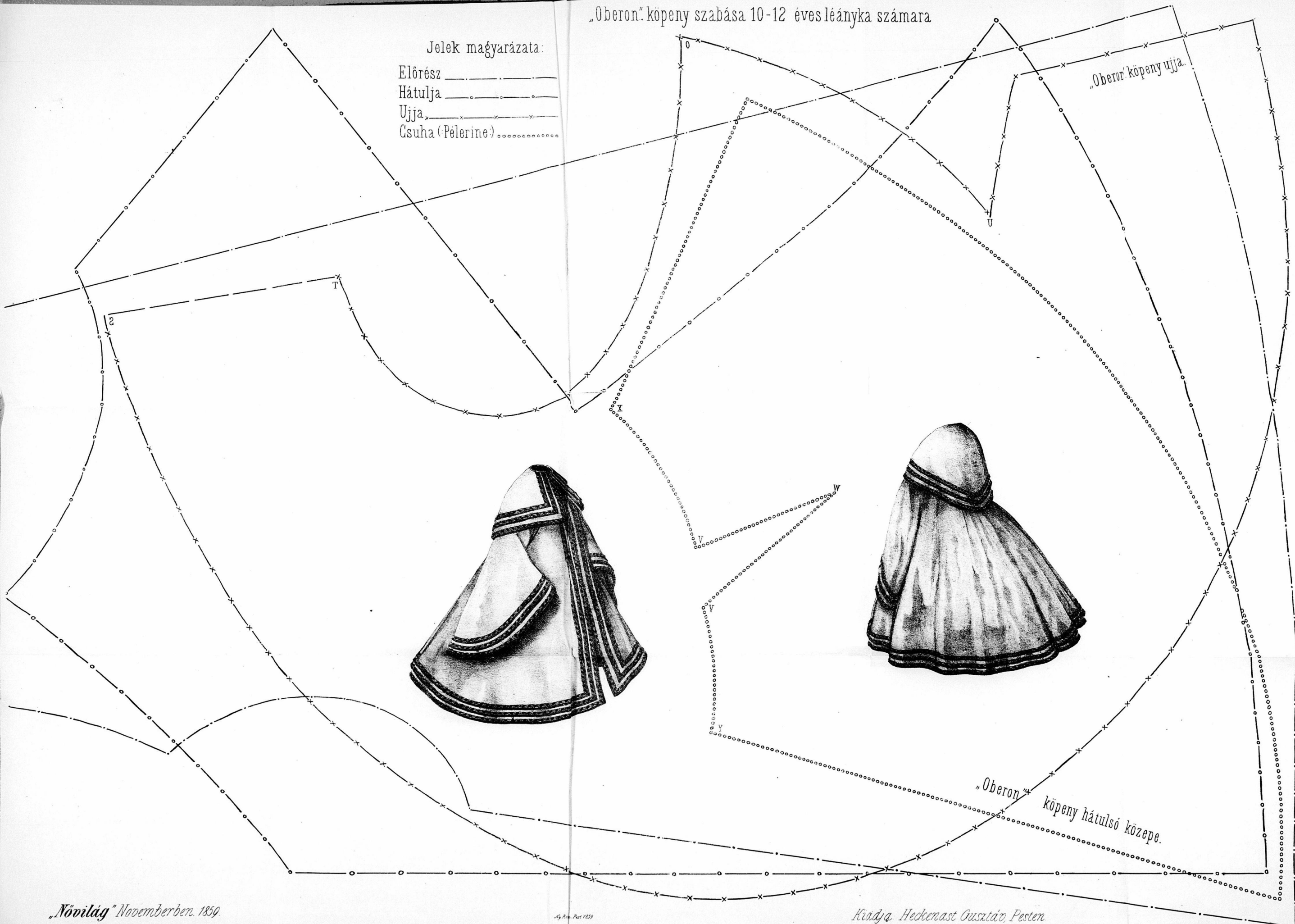
"Növilág" Juliusban, 1859

Kiadja: Heckenast Gusztáv. Pesten.

„Oberon” köpeny szabása 10-12 éves leányka számára

Jelek magyarázata:

- Előrész _____
- Hátulja _____
- Ujja _____
- Csuha (Pelerine)

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Hajviselet és kalapok párisi divat szerint.

az 5^{ik} számú fejkötő szabása.

